

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVII Vasaris — February 23, 1972 Nr. 15

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

VAIKŲ MAIŠYMAS

"BUSING" — GERO NORO BLOGI REZULTATAI

Prezidentas Nixonas, išvykdamas į Kiniją, nedavė aiškaus atsakymo į klausimą, ar jis už ar prieš specialią konstitucijos papildymą, draudžiantį privalomą mokinių perkėlimą rasiniam balansui išlaikyti. Jis pavedė tą klausimą išstudijuoti specialiai savo ministerių komisijai, kuri turės jam raportuoti pasibaigus viešnagėi Kinijoje. Tuo tarpu ta problema yra daugiau siai diskutuojamas objektas. Floridos pirminių rinkimų ginčuose ir propagandoje. "Busing" sprendžiant iš spaudos pranešimų, ten yra svarbiausias dalykas, kuris parodys Allabamos gubernatoriaus George Wallace populiarumą ir jo įtaką į abiejų partijų tolimesnę laikyseną.

Čia reikia pastebėti, kad prezidentas Nixonas jau nuo seno yra žinomas, kaip "busingo" vien rasinio balanso išlaikymui priešininkas, jis tačiau abejoja ar tam iš tikro reikalingas konstitucijos papildymas, kokį siūlo kai kurie kongresmanai.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Iš esmės, "busing" vaikų vežiojimas į mokyklas yra senas Amerikos paprotis, išplaukęs iš šio krašto motorizacijos ir gerų kelių. Rasinės problemos sprendimui jis pradėtas naudoti nuo 1954 metų Aukščiausio Teismo sprendimo, kad administracinė santvarka negali būti naudojama rasinės segregacijos išlaikymui (public authority could not be used to maintain racial segregation). Šis sprendimą padiktavo noras greičiau baigti formalią ir neformalią rasinę segregaciją. Geriausias tam būdas atrodė esąs bendras vaikų auklėjimas ir mokymas, kad tie iš mažens įprastų gyventi ir dirbti kartu.

Bet tai lengviau pasakyti, kaip padaryti. Ką dangi baltieji ir juodieji paprastai gyvena atskiruose rajonuose, jų mokyklose anksčiau ar vėliau pasidarydavo baltos ar juodos. Kad tokiai eigai pasipriešinus, vaikus pradėta vežioti au-

tobusais. Praktika tačiau parodė, kad juodųjų rajonų mokyklos yra blogesnės negu baltųjų. Už tat tie baltųjų vaikai, kurie vežami į juodųjų mokyklas negauna to, ką galėtų gauti savo rajono mokykloje, o juodieji irgi nelabai gerai jaučiasi, nes dažnai negali savo pasiruošimu prilygti baltųjų vaikams. Rezultate tokia "maišymo" politika tik paskatino baltuosius bėgti iš didesnių miestų į priemiesčius, kurie turi savivaldą ir nepriklauso prie miesto švietimo sistemos. Toks reiškinys privertė Richmondo federalinį teisėją Merhigę padaryti dar vieną žingsnį toliau: jis nusprendė, kad miesto ir jo priemiesčių švietimo sistemos turi būti suvienytos ir tuo būdu miesto bei priemiesčių vaikai "sumaišyti". Tuo reikalu dar nepasisakė Aukščiausias Teismas, tačiau tai jau dabar įkvėpė mintį, jog reikia atitinkamai papildyti konstituciją, kad tokiai eigai užkirstų kelią.

Idomu, kad tie Washingtono politikai ir žurnalistai, kurie yra už privalomą vaikų maišymą, patys savo vaikų neleidžia į viešąsias mokyklas, bet siunčia į privačias. Iš visų demokratų kandidatų į prezidento nominaciją tik vienas sen. Jacksonas siunčia savo dukrą į viešą mokyklą, bet ir jis teigia, kad to nedaryti, jei pasirodytų, kad mokykla yra žemo lygio. Jo atsitikimu toji mokykla esanti gera. Tokiu būdu, "busingas" veda prie to, kad nukenčia mažiau pasiturinčių baltųjų vaikų švietimas, kas veda ne tik prie nepasitenkinimo, bet ir rasinės neapykantos padidėjimo ir... George Wallace populiarumo. Tiesa, buvo paskirų atsitikimų, kur "busingas" prisidėjo prie juodųjų vaikų išsilavinimo lygio pakėlimo, bet jų labai mažai.

Michigano valstijos gubernatoriaus pavaduotojas James Brickley ruošiasi įteikti lietuvių delegacijai proklamaciją, kurią pasirašė gubernatorius William G. Milliken, Proklamacijoje vasario 16 d. paskelbta Michigano valstijoje Lietuvos Nepriklausomybės Diena. Stovi iš kairės: Robertas Selenis (delegacijos vadovas), Virginija Giedriūnaitė, Kristina Milerytė, Kastytis Karvelis, Karolė Veselkaitė, Vitas Sitgedas, Aldona Tautkevičiūtė ir Rimas Skiotys.

DETROITO LIETUVIAI SUDĖJO LIETUVOS LAISVINIMUI 3,500 DOLERIŲ

Šiais metais Detrote Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo 54 metų sukaktis atšvęsta vasario 13 d.

Pradėta švęsti Lietuvos vėliavos pakėlimu prie miesto savivaldybės rūmų. Vėliavos pakėlimo ceremoniją atliko "Švyturio" jūrų šaulių kuopos šauliai, vadovaujami kuopos pirminko Mykolo Vitkaus 9 val. ryto.

Už mirusius ir žuvusius dėl Lietuvos laisvės pamaldos buvo atliktos visose trijose lietuvių parapijų bažnyčiose. Šv. Antano, Šv. Petro ir Dievo Apvaizdos. Pamaldose organizacijos dalyvavo su savo vėliavomis.

Iškilmingasis sukaiktis kitur problema, atrodo gali būti sprendžiama tik juodųjų mokyklų lygio pakėlimu, kad tuo būdu juodieji būtų geriau paruošti konkurencijai su baltaisiais šio krašto gyventojais, kas pakeltų ir jų prestižą. Visiškos harmonijos tarp atskirų rasų ir tautų kol kas dar niekur nėra ir neatrodo, kad kada nors būtų.

A. GRINIUS

ties minėjimas įvyko 3 v. p.p. Mercy kolegijos patalpose. Minėjimą atidarė ir trumpą kalbą pasakė DLOC valdybos pirmininkas advokatas Rimas Sukauskas - Sakis. Jis savo kalboje prisipažino, kad Lietuvos nėra matęs ir tik apie ją žino iš savo tėvų. Tačiau jaučias, kad jame teka lietuviškas kraujas ir yra nusistatęs kiek jėgos ir sąlygos leis dirbti Lietuvos laisvės gerovei iki ji bus išvaduota iš okupacijos ir vėl bus laisva ir nepriklausoma.

Į garbės prezidiumą pakvietė: buvusį Lietuvos vyriausybės ministrą pirmininką gen. Joną Černių, Šv. Antano parapijos kleboną kun. Kazimierą Simaitį, ALT narę Elžbietą Paurazienę, LB Detroito apylinkės atstovą Albertą Misiūną, buvusią miesto tarybos narę Mary Beck ir ALT vicepirmininką Kazį Kleivą ir programai vesti dr. Vytautą Bauką. Vyriausias teisėjas G. Menhen Williams į garbės prezidiumą atvyko kiek pavėlavęs.

Mykolui Vitkui vado-

vaujant įneštos 9 vėliavos ir sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai. Himnus giedant akompanavo Regina Sližytė. Invokacijos maldą skaitė kun. Kazimieras Simaitis ir po jo maldos atsisojimu ir tylos minutė buvo pagerbti mirę ir žuvę dėl Lietuvos laisvės. Ir čia dr. Vytautas Baukas perskaitė Detroito gyvenančių Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų Savanorių sąrašą. Išneštos vėliavos.

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo aktą perskaitė Aida Smalinskaitė.

Michigano Valstybės gubernatoriaus proklamaciją perskaitė N. Giedriūnaitė ir Detroito mero proklamaciją perskaitė R. Selenis.

Šventės proga paskaitą skaitė ALT vicepirmininkas Kazys Kleiva iš Chicagos. Savo pasakioje nušvietė ką ALT padarė ir kas yra daroma, pabrėždamas, kad politinės Lietuvos laisvinimo sąlygos nėra lengvesnės. Bet laisvės kovai vesti turime ALTą kuris viską stropiai seka ir dirba. Mes vieni nieko nepadarysime! Ieškokime draugų amerikiečių tarpe.

Po K. Kleivos žodį tarė buvęs Michigano valstijos gubernatorius ir dabar valstijos vyriausias teisėjas G. Mennen Williams. Nieko ypatingo savo žodyje ir nepasakė. Svarbu tik, kad aukšta asmenybė į mūsų minėjimą atvyko. Jis pagyrė, kad lietuviai yra geri žmonės. Jis juos myli ir su jais draugauja. Jo labai geras draugas ir artimas bičiulis buvo John Kavalski. Žodį baigė lietuvišku sakiniu: "Kas bus, kas nebus, bet lietuvis neprazus".

Buvusios miesto tarybos narė Mary Beck kalba buvo gyva ir audringa.

(Nukelta į 6 psl.)

ĮVYKIS IR KOMENTARAS

BRANDTAS NEITIKINO

Vokiečių Rytų politika mus ypatingai domina. Nuo Vokietijos ateities žymiai priklausys ir Lietuvos, Latvijos, Estijos ir kitų bolševikų pavergtų tautų likimas. Todėl su ypatingu dėmesiu sekime ne tik vokiečių, bet ir visuotinę pasaulio politiką ir ją trumpai komentuosime.

Š.m. vasario 9 d. Vokietijos Bundesrat (Valstybės Taryba) svarstė Rytų sutarčių klausimą. Debatų buvo gana ilgi ir įdomūs. Debatuose dalyvavo ne tik visų kraštų (landų) Tarybos nariai, bet ir vyriausybės viršininkas: kancleris Brandtas ir užsienio reikalų min. Scheelis. Pastarųjų tikslas buvo įtikinti opoziciją, kad Rytų sutartis yra naudingos Vokietijai. Debatuose šalia rimtos argumentacijos pasireiškė ir paviršutinės agitacijos.

Brandtas, siekdamas opoziciją palenkti savo politikai, įtikinėjo, kad Adenaueris, Erhardas ir Kiesingeris užmezgė su bolševikais santykius, kad jis yra tarytum jų politikos tęsėjas. Tačiau nei Adenaueris, nei Erhardas, nei Kiesingeris nesitęsia pripažinti sienų su dabartine Lenkija ir sudaryti dvi vokiečių valstybes. Toliau kancleris bandė opoziciją įtikinti, kad Vakarų Berlyno 4 didžiųjų susitarimas buvęs pasiekimas tik Rytų sutarčių dėka. Čia jam atėjo į pagalbą V. Berlyno vyr. burmistras Klaus Schuetz, kuris provokavo opoziciją, kad, jei ji nepriims Rytų sutarčių, tai opozicija parodys priešiną nusistatymą V. Berlyno gyventojų atžvilgiu. Argi opozicija turėtų išsižadėti visos vokiečių tautos interesų dėl V. Berlyno numestų kelių sovietinių kaulų?

Scheelis diskusijose dalyvavo bent kelis kartus. Jotaktika, matyt, buvo nuvarginti Tarybos narius ilgomis kalbomis. Tačiau ir jo argumentai opozicijos neįtikino. Ypatingai, kad tie argumentai buvo prieštarąingi. Kas gali patikėti, kad Rytų sutartis neliečia Vokietijos suvienijimo

klausimo? Juk kaip W. Scheelis toliau galės siekti Vokietijos suvienijimo, jei sutartis pripažins dviejų vokiečių valstybių egzistenciją ir sienas? Kokiu būdu jis įjungs Rytų Vokietiją į V. Vokietiją?

Opozicijos vardu debatuose kalbėjo bent 5 kraštų vyriausybės pirmininkai. Rheinland-Pfalzo pirm. Helmut Kohl savo kalboje pabrėžė, kad Rytų sutartis yra pavojingos savo atviro mis ir paslėptomis disenzijomis (sutarčių pasirašytojų nuomonių skirtumais). Ypatingai tai liečia Maskvos sutartį. Jei sutartis yra neaiškos ir prieštaraujančios, tai jos negali politinės būklės sušvelninti, bet ją dar paaštrins. Opozicija negali tokių sutarčių tvirtinti, kurių ir dar didesnė nesantaila veda ir taiką silpnina.

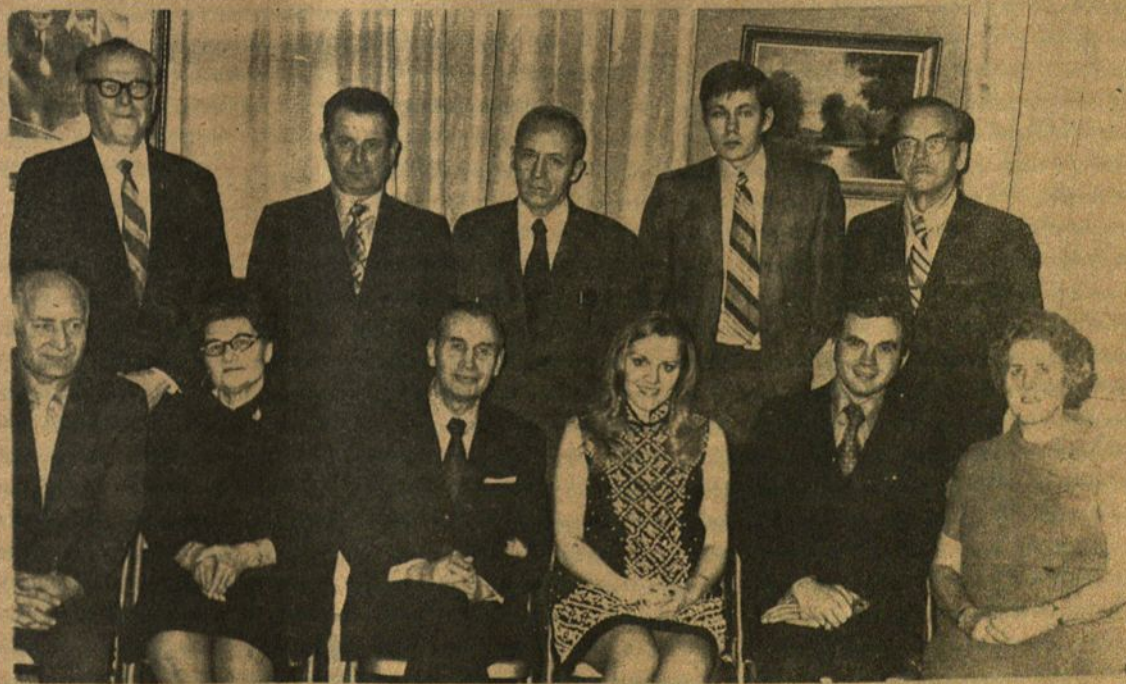
Bavarijos krašto min. pirm. Alfons Goppel pabrėžė, kad Rytų sutartis prieštarauja konstitucijai, kuri numato vieną Vokietijos valstybę, o ne šalia Vokietijos kuria dar kitą Vokietiją. Baden - Wuertembergo min. pirm. Hans Filbinger iškėlė klausimą, kaip "vyriausybė paaiškins JAV žmonėms, kad JAV kariuomenės buvimas Europoje yra būtinas, jei taika Europoje Maskvos ir Varšuvos sutarčių pasėkoje yra užtikrinta?"

Nors Brandtas ir Scheelis apeliavo į Tarybos narius, kad jie dauguma balsų pasisakytų už Rytų sutartį, tačiau opozicijos pasitilpimu 21 balsu prieš 20 buvo priimta 12 punktų rezolucija, kuri Rytų sutartį laiko nepriimtina.

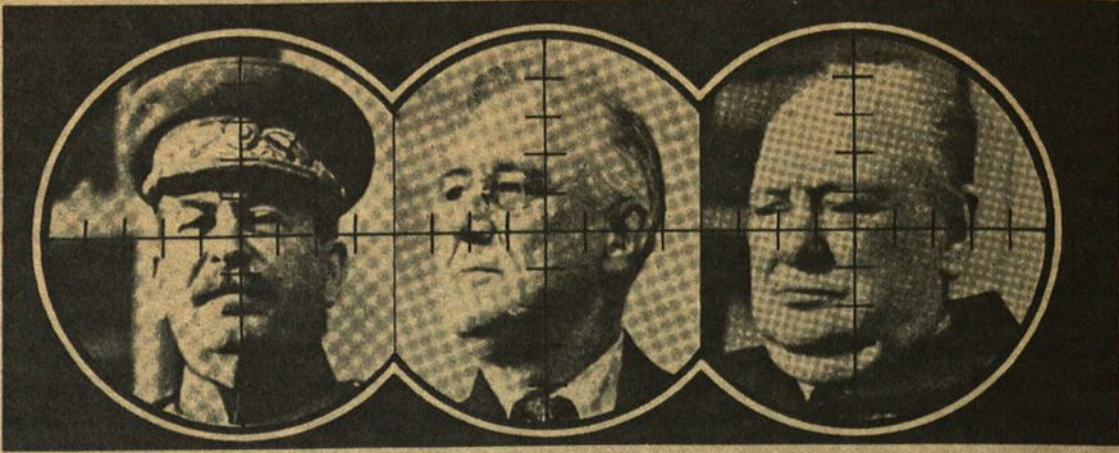
Valstybės Tarybos debatai parodė, kad V. Vokietijos opozicija yra tvirta ir nesuskaldoma. Dabar tenka laukti, kaip ji pasirodys vasario 23-24 d., kada Vokietijos parlamentas svarstys Rytų sutartį pirmuoju skaitymu.

Debatų rezultatas ilgų kalbų pasėkoje vienas klausimas apalpo ir buvo išneštas iš salės. O kiek dėl Rytų sutarčių pateks į bolševikinius kalėjimus, niekas to nenustatys.

ALG. TOLVYDIS

Detroito Lietuvių Organizacijų Centro Valdyba Vasario 16 minėjimo išvakarėse su pagrindiniu kalbėtoju ALT vicepirm. Kaziu Kleiva iš Chicagos. Sėdi iš kairės: Bernardas Brizgys, Ponia ir Kazys Kleivai, Penelopė Sukauskienė, DLOC pirm. Rimas Sukauskas, Elžbieta Paurazienė. Stovi: Vincas Tamošiūnas, Vacys Lelis, Petras Pagojus, Vytautas Baukas ir Antanas Sukauskas. Nuotraukoje nėra: Nijolės Giedriūnaitės, Sauliaus Šimoliūno ir Roberto Selenio.

ATENTATAS PRIEŠ DIDŽIUOSIUS (I)

Stalinai, Rooseveltas ir Churchillis 1943 metais pirmą kartą susitiko Teherane. Ši konferencija turėjo nuspręsti pasaulio ateitį. Nuo pat karo pradžios vokiečių žvalgyba planavo nužudyti priešų vadus. Ši kartą proga pasitaikė puiki ir stengiasi joki būdu jos nepraleisti. Pradžioje Hitleris misiją pavėdė Ottui Skorzeniu "pavojingiausiam Europoje žmogui". Palengva, projektą vystant, į darbą įsijungė ir visi didieji vokiečių špionažo vadai. Šimtai žudikų buvo nuparašyti Irane. Teheranas tapo pasaulio špionažo centru. Britų Intelligence Service ir amerikiečių OSS irgi ten pasiuntė savo geriausius agentus. Neatsilikio ir Beria, kuris galvojo, kad 3000 NKVD agentų nebus per daug.

Kodėl ši subversinė akcija, pati svarbiausia istorijoje, nebuvo iki šiai dienai atidengta?

"Sąjungininkų kalėjimuose, sako Otto Skorzeny, manęs niekad neklausinėjo apie Teherano atentatą". Manoma, kad priešų žvalgybos buvo sudariusios tarpusavio sąmokslą. Tai buvo lyg slapta sąjunga slaptųjų agentų.

Nuo šio numerio pradėdame spausdinti Dirvoje istoriją, kuri atidengia iki šiam laikui daug neskelbtų paslapčių.

***

-- Tegu tik man duoda penkiasdešimt žmonių. Penkiasdešimt. Ne penkis milijonus, ne penkis šimtus tūkstančių. Penkiasdešimt žmonių ir per vieną savaitę karas bus laimėtas.

Joseph Schnabel, Hambourgo-Altona špionažo mokyklos geriausias mokinys, buvo pripratęs prie savo profesoriaus sturmbannfuhrerio Rudolfo von Holten-Pflug dėstymo, kaip jis lengvai laimėtų karą, jeigu tik jam leistų tai padaryti.

-- Mes laimime ir pralaimime mūšius. Mes užimame milžiniškas teritorijas, kurioms valdyti reikalingos didelės armijos. Ir kam? Aišku, mes laimėsime. Bet kiek metų tai pareikalaus? Kiek milijonų vokiečių gyvybių tas kainuos? Mes niekad nebaigsime su Rusija. Į kiekvieno kritusio vietą ten pastatomi du kiti. Kam žudyti kareivius?

Ir jis toliau dėstė:

-- Man reikia tik penkiasdešimt žmonių, kurie būtų pasiruošę ir sugebėtų daryti viską. Kurie drįstų Washingtone, Londone ir Maskvoje įlikti ten iš kur duodami įsakymai. Revolverio kulka gali padaryti daugiau nuostolių negu penki tūkstančiai patrankų.

Ir jaunas Schnabel, drįsdamas žaisti, padarė mažą pastabą:

-- Jūsų nuomone, Herr Sturmbannfuhrer vadai yra nepakeičiami? Jei Churchillis ar Rooseveltas dings, ar negalvotumėte kad kiti juos pakeis? Pagaliau yra generolai. Tai jie veda karą...

Rudolf von Holten-Pflug atrodė to ir laukė:

-- Generolai? Leiskit man pasijuokti! Jų generolai nėra nieko geresni už mūšius. Jie sugėba tik žiūrėti į žemėlapius ir diskutuoti išsitas

dienas štabuose. Ar jūs matėte nors vieną generolą kovojantį? Tai ne jų reikalas. Rusų seržantui, kuris pasirodė Stalingrado slėptuvės angijoje, maršalas Paulus, generolas Schmidt ir kiti VI armijos vadai pasidavė net neišsėję orą. Paulus, pralaimėjimo išvakarėse pakeltas į maršalus, šiais žodžiais painformavo Fuehrerį apie vokiečių armijos Stalingrade pasidavimą: "Ištikima priesaikai ir išpareigojimas misijai, ji atlaikė pozicijas iki paskutinio kario ir iki paskutinio šūvio..."

Kitas maršalas Rommel, pralaimėjęs prie El-Alamein, spaudžiamas Alžire išsikėlusių anglų - amerikiečių jėgų, taip pat ruošėsi pasiduoti. Tačiau Hitleris vienam ir kitam buvo įsakęs, kas bebūtų, nepasitraukti nė vieno milimetro, pergalė arba mirtis.

Hitleris buvo įsitikinęs, kad kiekvienos tautos likimas priklauso tik tai nuo jos vadų. Tad likvidavimas priešų vadų įėjo į jo strategiją ir jis mėgo cituoti nacionalistą rašytoją Rudolf Binding: "Negalima kariauti ir kurti istoriją laikantis buržuazinės moralės principų".

Kada dar Hitleris kovojo viduje Vokietijos su savo politiniais priešiniais, jis jau žinojo kaip jais nusikratyti ir nesivaržydamas sakė: "Žmogus, kuris nedrįsta išmesti savo ginklą į priešų širdį, niekad nebus gabus vadovauti tautai".

Jo artimieji kolaborantai, ne tik pritarė jo idėjoms, bet stengėsi dar geriau jas įgyvendinti ir paversti realybe.

Heinrich Himmler, SS vyriausias vadas, tuoj pradėjęs karą 1939 metais, išskėlė klausimą, ar nėra kitų priemonių nu-

galėti priešą, nestojantį atvirą mūšį.

Lapkričio mėn. Himmleris, lydimas savo štabo ir neįspėjęs atvyko į Tegel, kur buvo Abwehr techniškos laboratorijos ir armijos kontržvalgybos štabas, vado vaujamas admirolo Canaris. Jis paprašė technikų paaiškinti apie šnipų vartojamus ginklus ir pastatė sekantį klausimą: kai principu tie ginklai skirti individualinei akcijai, ar negalima juos pritaikinti masiniam žmonių likvidavimui.

Jo planas buvo sekantis: jei Abwehr Prancūzijoje turi užtenkamai didelį skaičių savo agentų, jie turėtų rasti galimybę užnuodyti vyną, skirtą prancūzų kariams fronte. Po to vokiečiams nereiktų išleisti nė vieno šūvio ir lengvai galėtų užimti Maginot liniją. Anglija irgi galėtų būti užimta be mūšio, jei Schellenbergui pavyktų misija, kuri užsienio reikalų ministeris Ribbentropas pavėdė Hitlerio iniciatyva. SS generolas Schellenberg vadovavo VI biurui Reichssicherheitshauptamt (špionažo ir subversinio karo) arba R.S.H.A.

Idėja buvo sekanti:

Prancūzijai pralaimėjus, Windsoro kunigaikštis, kuris buvo britų karinės misijos narys, pabėgo į Ispaniją, vėliau į Portugaliją ir iš ten ruošėsi vykti į Bahamas, kur buvo paskirtas gubernatoriumi, nes buv. karalių nenorėta įsileisti į Angliją. Jo romantiškos vedybos ir atsisakymas nuo sostodarė jį labai populiariu ir Hitleris galvojo, jei jam pavyktų jį prikalkinti atvykti į Vokietiją, iš kur jis per radiją kreiptųsi į britų tautą, savo rankose turėtų stiprų ginklą propagandoje prieš Angliją. Abu Windsorai rodė simpatiją vokiečiams ir Hitleris galvojo, kad jam pavyktų prikalkinti. Jis buvo pasiruošęs duoti 50 milijonų šveicariškų frankų, kad Windsorai galėtų gyventi pagal savo rangą. Schellenberg pats nuvyko į Lisaboną "išlaisvinti" kunigaikštį. Nes anot Ribbentropo, Windsorai buvo belaisvis britų Intelligence Service. Bet jei jis atsisakytų klausyti generolo-šnipų argumentus, tai vis vien turėtų būti "išlaisvintas" prieš savo norą.

Schellenberg atvykęs į Lisaboną ir susirišęs su savo agentais greit įsitikino, kad Windsoro vila buvo stipriai saugo-

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

VASARIO 16 SYDNĖJUJE

Šių metų Vasario 16-sios dienos minėjimas Sydnėje įvyko vasario 13-tą dieną Bankstowno Lietuvių Namuose. Ši minėjimą rengė Sydnėjaus Apylinkės Valdyba, programą išpildant jaunosios Sydnėjaus lietuvių pajėgoms ir visą aukų pelną skiriančią Sydnėjaus Jaunimo Kongreso Išvykos Komitetui.

Vasario 16-ji pradėta pamaldomis lietuvių bažnyčioje Lidcombe, dalyvaujant dideliame skaičiui sydnėjiškių, kai paskirų organizacijų atstovai kartu su savo vėliavomis reprezentavo savo organizacijas šiose iškilmingose pamaldose, priitaikintą šventei pamokslą pasakant kun. P. Burku.

Oficialų minėjimą pradėjo Sydnėjaus apylinkės pirmininkas A. Reizgys, pakviesdamas skaityti paskaitą teisininką Rida Dūkų. Šis mūsų vis daugiau ir daugiau visuomeniniame lietuvių gyvenime pasireiškiantis teisininkas Ridas Dūkų, yra buvusio Australijos Krašto Valdybos pirmininko inž. Balio Daukaus sūnus, jaunosios mūšykartos atstovas, baigęs teisės socialines Canberros universitete. Savo puikiai paruoštoje paskaitoje, kalbėdamas be jokio mažiausio svetimų akcento, kas yra puikus pavyzdys mūsų kitiems jauniems akademikams, paskaitininkas, trumpai apžvelgdamas Vasario 16-sios reikšmę, priminė gausiai prisirinkusiems sydnėjiškiams, jog ši šventė, be savo pagrindinės reikšmės, turi mums būti ir mūsų lietuviškos sąžinės patikrinimo ir išvalymo diena, rimtai pagalvojant ką mes metų bėgyje esam padarę ir nepadarę mūsų lietuviškame gyvenime ir ką mes privalėtumėm padaryti mūsų lietuviškos išlaikymo. Toliau R. Dūkų išskėlė dvi pagrindines mūsų ateities problemas, į kurias jis atsakymų neturi, bet kvietė susirinkusius apie jas rimtai pagalvoti, nes jos gali labai greitai laiku pasidaryti gana svarbios mūsų išsivijos gyvenime. Pirmoji, paskaitininko manymu, problema yra anglų kalba. Mūsų ateities jaunimas, tuo pačiu ir būsimieji mūsų akademikai, kurie gal vieną dieną atsistos ir mūsų vadovaujamose lietuvių bendruomenės vietose, baigę, kad ir pačioje savo jaunystėje, lietuviškas savaitgalio mokyklas, lietuvių kalbos ir prie geriausių atvejų niekuomet negalės taip žinoti kaip visą laiką naudojamos anglų kalbos, jau nekalbant apie tuos jaunuolius, kurie tik labai ribotai jau žino. Paskaitininko nuomone, gali ateiti laikas kada mes turėsime anglų kalbą galbūt įvesti ir į mūsų spaudą ir šiaip kitus parengimus, ar bent atskirai ką nors duoti šia kalba tam vis beaugančiam mūsų jaunimo skaičiui, kuris nori būti lietuviškoje visuomenėje, bet ribotas lietuvių kalbos žinojimas, neleidžia jiems pilnai įsijungti į mūsų visuomeninį gyvenimą.

Šiuo metu dar tas nėra taip labai jaučiama, tačiau ateityje tai bus gana sunki problema. Antroji iškeltoji paskaitininko diskusinė mintis buvo mūsų pažintros ir būsimas bendradarbiavimas su Lietuva ir lietuvišiais. Jo nuomone, šiandien jau darosi irateityje dar daugiau darysis tas nuomonių skirtumas tarp mūsų vyresniosios kartos, subrendusios ir išaugusios prieškarinėje Lietuvoje ir mūsų dabartinės jaunosios kartos kurie sekdami dabartinę politinę padėtį, daugiau pasireiškiančią atleidimo ir užmiršimo ženklu, jaučia ir ateityje dar daugiau jaus, jog tamprus ryšis su Lietuva ir lietuvišiais turi būti palaikomas ir tęstinas, kas daugeliu atvejų yra priešinga mūsų vyresniųjų nuomonei.

Meninėje dalyje jaunosios dainininkės Gražina Zigaitytė, Zita Belkūtė ir Dana Dulinskaitė išpildė Maironio "Trakų Pilį" pagal Apanavičiaus sukurtą muziką, vėliau padainuojant Budrino "Graži tėvynė mano" ir V. Nemunėlio pagal J. Bertulio muziką "Tėvų Nameliai". Liuda Apinytė ir Rimas Milašas, abu universiteto studentai, labai puikiai atliko J. Marcinkevičiaus ištraukas iš "Donelaičio". Pabaigai M. Kavaliauskienė menišvai ir labai jautriai padėklamavo B. Brazdžionio "Tremtinio Maldą". Scenos dekoracijas padarė vis daugiau ir daugiau iškilanti mūsų jaunoji dailininkė Ugnė Kazokaite, kai visą programą koordinavo Liuda Apinytė. Susirinkimas buvo baigtas Lietuvos Himnu.

Meninėje dalyje jaunosios dainininkės Gražina Zigaitytė, Zita Belkūtė ir Dana Dulinskaitė išpildė Maironio "Trakų Pilį" pagal Apanavičiaus sukurtą muziką, vėliau padainuojant Budrino "Graži tėvynė mano" ir V. Nemunėlio pagal J. Bertulio muziką "Tėvų Nameliai". Liuda Apinytė ir Rimas Milašas, abu universiteto studentai, labai puikiai atliko J. Marcinkevičiaus ištraukas iš "Donelaičio". Pabaigai M. Kavaliauskienė menišvai ir labai jautriai padėklamavo B. Brazdžionio "Tremtinio Maldą". Scenos dekoracijas padarė vis daugiau ir daugiau iškilanti mūsų jaunoji dailininkė Ugnė Kazokaite, kai visą programą koordinavo Liuda Apinytė. Susirinkimas buvo baigtas Lietuvos Himnu.

IR SPORTININKAI Į AMERIKĄ

Australijos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Valdyba, esanti Melbourn mieste, kuriai vadovauja pirm. Jonas Tamoliūnas, gavo iš Amerikos ŠALFASS valdybos oficialų pakvietimą, kur kviečiami atvykti į Ameriką Australijos lietuvių sportininkai. Jie praneša, jog Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso metu, viena diena yra skirta sporto šventei, kurią jie turi praveisti. Jie labai norėtų ir pageidautų, jog šioje šventėje dalyvautų Australijos sportininkai, kas visam kongresui duotų platesnį aspektą ir tuo pačiu pagyventų visą sportinį judėjimą bei susidomėjimą visuomenės ir sportininkų tarpe. Sportinės varžybos su Australijos lietuvišiais sportininkais ne vien tik suteiktų šiai sporto šventei kulminacinį punktą, bet ir leistų atnaujinti Amerikos lietuvių sportininkų santykius su Australija.

Australijos lietuvių sportininkai šiuo pakvietimu yra susidomėję ir labai norėtų juo pasinaudoti, kas, reikia tikėtis, bus ir įvykdyta. Visa didžioji problema yra finansai, nes kai Jaunimo Kongreso komitetai turėjo labai daug laiko finansams suteikti, tai sportininkai, gavę pakvietimą tik dabar yra daug lūkesnėje padėtyje, tačiau, su Amerikos lietuvių pagalba, tikimasi visas kliūtis nugalėti ir atsivežti mūsų krepšinio rink-

tinę, kurią papildžius Amerikoje bestudijuojančius išskilioju E. Palubinsku, pajėgumas galės būti gana geras. Numatoma atsivežti ir mūsų jaunieji stalo ir lauko teniso meistrai.

Šis pakvietimas ir būsimoji sporto šventė, atstovaujant ir Australijos lietuviams, yra labai sveikintinas ir daug reikšmės turintis visame sportiniame gyvenime, reiškinys, kuris, reikėtų tikėtis, pilnai pateisins visas į jį sudėtas išlaidas ir rūpesčius.

Adelaidėje gyvenančių Kauno "Aušros" gimnazijos mokinių ir čia esamos vienintelės mokytojos A. Petrusevičienės iniciatyva, buvo sušauktas prie kavutės susirinkimas naujai pastatytuose p. A. Petrusevičienės pajūrio namuose, Adelaidiškiai aušrai, anksčiau gražiai paminišę savo gimnazijos 50-ties metų sukaktį. Šio susirinkimo metu plačiai apšnekėjo buvusį aušrų suvažiavimą Toronto mieste, pamatė buvusias gimnazijos laikų nuotraukas ir pasidalinę savo nepamirštamais įspūdžiais, nutarė, savo tarpusavio bendradarbiavimą bestiprinant, įsteigti liuanistinio švietimo fondą mūsų jaunimui, skatinant juos kuo artimiau pritraukti prie viso lietuviškojo darbo. Adelaidės aušrai skatinti ir kitų miestų buvusius savo gimnazijos mokinius imtis panašaus darbo Australijoje, kas yra tikrai gražus sveikintinas.

Melbourno lietuvių parapija, kuriai vadovauja klebonas Pr. Vaseris paskelbė savo parapijos lietuviškuosius davinius, iš kurių matosi, kad Melbourn 1971-aisiais metais susituokė 6-šios poros, buvo pakrikštyta 9 ir mirė 20, 1970-aisiais metais susituokė 14 porų, buvo pakrikštyta 11 ir mirė 21 lietuvis. Iš viso, nuo parapijos įsteigimo, buvo pakrikštyta 504, susituokė 251 ir mirė 219. Į šiuos skaičius neįeina tie lietuvių kurie vedėsi ar krikštijo savo vaikus australų bažnyčiose.

Melbourno II-jo Jaunimo Kongreso atstovų rinkimų komisija, susidedanti iš G. Žemkalnio (Bendruomenės pirm.), kun. Pr. Vaserio, H. Statkuvienės (tautinių šokių), I. Didžiūnės (bendruom. atstovės), Vl. Stasiliūno (skautų), R. Vyšniausko (sportininkų), J. Stankūnavičiaus (Korp. Romuva), P. Jokubaičio (studentų), H. Antanaičio (Jaunimo kom. pirm.) išrinko sekančius Melbourno atstovus: 1. Snieguolę Dagytę (Vadovė), 2. Algį Milvydą, 3. Eleną Jomantienę, 4. Daliją Saženytę, 5. Gabrielę Žemkalnį, 6. Dagę Skapinskaitę, 7. Liudą Baubinaitę ir 8. Virginiją Norvydaitę.

Skaitykit ir platinkit DIRVĄ

DVIEJŲ SAVAIČIŲ EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Vyksta: birželio 8, liepos 13, rugpjūčio 17 ir gruodžio 21.

- Lietuvoje šios grupės praleis po 11 dienų.
- Norintieji pratęsti savo atostogas ilgiau, galės aplankyti kitus jų pasirinktus Europos miestus.

Ekskursijos išvyksta iš Bostono, New Yorko ir Montrealio.

Grupėse dalyvių skaičius ribotas — NESIVĖLUOKITE!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalų kreipkitės į

Trans-Atlantic Travel Service

393 West Broadway

South Boston, Mass. 027127

Telefonas: 268-8764

Savininkė Aldona Adomionienė

ma ne tik britų agentų, bet ir portugalų policijos. Iš Hitlerio buvo gauta įsakymą veikti su didžiausia diskrecija ir neturėdamas užtenkamai žmonių, turėjo atsisakyti nuo pavojingos misijos. Sugalvojęs visą eilę klūčių, grįžo Berlynan. Jam pavyko sumaišyti taip kortas, kad Ribbentropas nieko nebesuprato ir pats Hitleris dėl to jo nepapeikė.

(Bus daugiau)

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAMŠ PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

IR MES NORIME KEISTIS LAIŠKAIS

Komunistinio jaunimo organas "Komjaunimo tiesa" turi nuolatinę skiltį, pavadintą "Skaitytojų klubas". Tas "skaitytojų klubas" turi savo anoniminį "prezidentą". Skiltis gauna laiškus. Kai kuriuos laiškus spausdinami skaitytojams žinoti. Tai, kaip visad, vis aimanos dėl kurios nors būtinės ne-tvarkos, priekaištai pareigūnams. Šie laišukai vadinami "skaitytojų signalais". Signalų palieštos įstaigos ar pavieniai pareigūnai aiškinasi toje pat skiltyje.

Skiltis, tačiau, nepanašė į laisvos spaudos "skaitytojų laišku" kolumnas. "Komjaunimo tiesoje" niekad nerasite bet kurios provokacinės nuomonės apie vyriausybinių potvarkių arba integralinių sovietinės politikos dalyką.

Šioje skiltyje yra ir pasiteriaujančių laišku. Pastaruoju laiku, lyg davus ženklą startuoti, pasipylė laišku, prašančių nurodyti, kaip pasveikinti ... kapitalistinio teroro auką Angelą Davis.

Pagalčiau, į paklausimus, "kaip pasveikinti Andželą", atsakė Klubo prezidentas.

Kodėl Angela Davis laikoma kalėjime? "Komjaunimo tiesos" kolumnistas, "skaitytojų klubo prezidentas", atsako: "valdantys sluoksniai Vašingtone bijosi Andželos, jos balso, ir tik dėl to laiko ją kalėjimo vienuolėnėi štai jau pusantų metų". Pabėręs smerkimų "Vašingtono sluoksniams" ir komplimentų "šaukiajai JAV komunistei", "skaitytojų klubo prezidentas" siūlo laiškus kalinamai Angelai Davis, kuri pakaltinta ne politinėje, kas Amerikoje neįmanoma, bet kriminalinėje byloje, siūsti šiuo adresu: Angela Davis, North Palo Alto, Holding Facility, 270 Grand Street, Palo Alto, California, U.S.A.

Gal būtų, komjaunuoliai parašys Angelai atitinkamų jų sovietinei patirčiai laišku. Bet Angelos Davis atviro adreso faktą mes netam iškėlėme viešumon. Mes norime pratęsti abipusiai kalinamojo asmens adreso viešumą. Mes irgi norime keistis laiškais su kalinamais asmenimis: su Simu Kudirka, su Simokaičiais, su sudingusiais iš viešumos drąsiais, į kompromisą su galingais, suvalstybiniais ateistais nesutikusiais eiti kunigais...

Kur šie asmenys kalinami? Kodėl neleidžiama turėti su jais ryšio? Argi įstatymuose, pagal kuriuos šiuos asmenis nusmerkė, yra nuostatai, užgynę jiems turėti ryšį su pasauliu? Gyvais palaidoti žmogų? Ar taip administracijos barbariškasis brutalumas?

Į lietuvių pasiteiravimus neatsako sovietiškoji atstovybė Vašingtone, jų misijaprie Jungtinių Tautų, prosovietiškieji leidiniai Amerikoje, kaip antai -- "Laisvė" ir "Vilnis". "Gimtas Kraštas", pagal jo metriką, leidžiamas ok. Lietuvoje, gavęs apmokėtą pasiteiravimą, paskelbti pasiteiravimų skyriuje apie paieskomus asmenis: kur yra Simas Kudirka ir jo žmona Genelė? -- nei pasiteiravimą patalpino, nei pinigų sugrąžino.

Taip! Ir mes norime keistis laiškais. Jeigu komjaunuoliai turi teisę rašyti laiškus Angelai Davis, mūsų skautai, ateitininkai, neolituanai taip pat turi teisę rašyti laiškus Simui, Simo kaičiams... Bet jie negali. Kodėl? Apie šitokią paradoksa turi būti painfuormuotas Prezidentas Nixonas. Šis klausimas turėtų būti įrašytas jo maskvinėje agendoje.

Taip, mes norime keistis laiškais... (ar)

LAISVĖS VARPO GARBINGA SUKAKTIS

Prieš penkiasdešimt metų, 1922 m. sausio 12 dieną į laikinąją Lietuvos sostinę Kauną buvo atgabenta iš Amerikos nepaprastos istorinės reikšmės siunta. Tai buvo Amerikos lietuvių sumanytas, nuliedintas ir testamentinės reikšmės įrašų papuoštas LAISVĖS VARPAS.

Buvo planuota Laisvės Varpą įkelti Vilniuje, Gedimino pilies bokšte. Tragiškos politinės aplinkybės privertė pasitenkinti Karo muziejaus bokštu. Ir čia Laisvės Varpas suvaidino milžinišką rolę tautos gyvenime. Juo buvo skambinama per Vasario 16 d. iškilmes. 1941 metais sukilimo metu Laisvės Varpas atsiliempė į Lietuvos laisvės aušrą. Tą faktą vis pamirštama minėti greta Lietuvos Himno, su skambėjusio iš Kauno radijo stoties. Iki šiol nežinia, kas skambino

Vasario 16 d. ryte Clevelande, Public Square, mero Ralph Perko įsakymu stiebe buvo iškelta Lietuvos trispalvė. Kadangi tai išpuolė darbo dieną, tai prie vėliavos pakėlimo susirinko tik būrelis lietuvių su ALT pirm. inž. A. Pautienium.

J. Carlos nuotrauka

TARYBINIO IR PROPAGANDINIO ISTORIKO PROFILIS

J. DAUJOTAS

"Kaip susidarė Tarybų Lietuvos sienos", keturių skilčių rašinys idėtas antrame šių metų "Gimtojo krašto" numeryje. Jeigu tas rašinys būtų parašytas kurio nuolatinio šio leidinio bendradarbio, gal būtų nevertėtų ne pastebėti jo. Kaip kiekviename tarybiname leidinyje, taip ir "Gimtajame krašte" veisiasi ir klestis tipas šmaikštaus ir greitai plunksnagraužio, kuri tarybinis pogrindis vadina "borzopisec". Tai reiškia rašėivą, skubantį per laikraštinių lakštų lyg skaliką. Borzoi -- šuns veislė -- skalikas.

Vienok, minimas rašinys, labai susijęs su Lietuvos istorijos daviniais parašytas tarybiniam mokslui užsiangąžavusio asmens. Rašinį "sukūrė" istorijos mokslų daktaras, Vilniaus universiteto profesorius Kostas Navickas.

Gimęs 1917 metais Maskvoje, Kostas Navickas užaugo ir moks-

lus baigė Nepriklausomoje Lietuvoje. Jis mokėsi Kauno Pavasario aukštesniojoje komercijos mokykloje, taikėsi stoti kunigų seminarijon, stojo į Ukmergės mokytojų seminariją ir ją baigė 1940 metais. Navickas pritapo prie sovietinės invazijos, tapo jų ginklanešiu... 1941 metais, karui prasidėjus, pabėgo Rusijon kartu su Raudonąja armija. Rusijoje stojo į 163-tą sovietinę "lietuvių" diviziją. Veikė meno ansamblyje. 1944 metais, išaiškėjus kieno pergalė išgalės Lietuvoje, stojo kompartijon. 1946 metais jis baigė Maskvos diplomatinę mokyklą, 1953 metais Visuomeninių mokslų akademiją. 1966 metais jam suteikė istorijos mokslų daktaro laipsnį.

Jo akademinė karjeraėjo tokiais pat smurkais partiniais šuoliais: 1947-50 Navickas dėstė marksizmą-leninizmą, 1953 kompartijos istorijos katedros vedėjas, 1956 pakeltas docentas.

Jo kelias kaip mokslo veikalo autoriaus per dēm partinis. Jis parašė "Lenininės nacionalinės politikos istorinė reikšmė lietuvių tautai" (1966). Pastarasis veikalas buvo jo disertacija.

Kosto Navicko mokslinis kelias yra tipingas oportunistinis žygis į karjerą, į "tarybinį" mokslą. Jeigu tikslieji mokslai, fizika, matematika, chemija jau turi "tarybinę" interpretaciją, juo ryškesnis ir tolesnis nuo mokslinės tiesos yra istorinių, humanitarinių ir filosofinių mokslų kelias potarybinių mokyklų skliautais.

Tad aukčiau minimas jo rašinys ir yra kaip iliustracija, iki kurios ribos tarybinis istorikas įbrenda į sovietinį propagandinį liūną ir tuo prilygsta tarybinio "borzopiseco" kvalifikacijoms.

"Gimtojo krašto" rašinyje K. Navickas dėsto valstybinių Lietuvos sienų svyravimų istoriją. Valstybės sienų keitimai pareina nuo isto-

rinių įvykių, valstybės stiprėjimo arba žlugimo priežasčių. Stipri valstybė, su savo kariškos jėgos talka, veikiai nusiato savo pageidaujamus sienas, merdinti valstybė nebepajėgia tų sienų išlaikyti. Pavergtai valstybei fiktyvines sienas išbrėžia pavergtas. Pavergtai valstybė ir visai nustoja savo sienų, ištisiniai praryjama agresoriaus.

Tad, neišvengiamuose ekskursuose istorinius įvykius, tų įvykių komentaruose, fikcijos įvedime istorijon, profesorius Kosto Navickio promaskvinis treningas suspindi žėrinčiais pelkių žiburėliais, kurie, deja, neveda į tikrą kelią, bet į istorinius, fiktyvinius liūnus.

1917-tieji metai, pagal Navicką, buvo Lietuvos darbo žmonių apsisprendimo metais. Rašo tarybinis istorikas:

"1917 m. Rusijoje kilo Didžioji Spalio socialistinė revoliucija. Proletarinės revoliucijos pergalė ir nacionalinės prispaudos panaikinimas Rusijoje parodė ir Lietuvos darbo žmonėms kelią į socialinį ir nacionalinį išsivadavimą".

Istorija paneigia tą tvirtinimą. 1917 metai buvo vokiečių okupacijos siautėjimo periodas. Spalio perversmas net nebuvo pakankamai suprantamas kaip įvykis. Lietuvos darbo žmonių tarpe nebuvo net 1%, kas suprastų Spalio perversmą, jo istorinėje perspektyvoje. Juo labiau, kad kas "rodytų kelią" į "nacionalinį išsivadavimą".

Rašo tarybinis istorikas:

"1918-1919 m. Lietuvos darbo žmonės taip pat pakilo kovai už Tarybų valdžią. 1918 m. gruodžio 16 d. Lietuva buvo paskelbta Tarybų Socialistine Respublika."

Istorija paneigia tą spekuliatyvinį tvirtinimą. Tada nebuvo "darbo žmonių" pakilimo kovai už tarybinę "valdžią" (gal norėta tarti: už sovietinę santvarką?)

Maskvos atsiųstas Kapsukas tūnojo Daugpilyje iš čia jis siuntė atsisaukimus, propagavo Lietuvos ir Baltarusijos jungtinę tarybinę valstybę. Jo štabą sudarė 95% nelietuviai. Jo ginkluotą pajėgą jau iš vokiečių jungo laisvėjančioje Lietuvoje, sudarė taip vadinamieji "plėčiukai", gaujos rusų kariuomenės belaisvių, kurie vis drąsiau bėgo iš vokiečių belaisvių stovyklų ir būrėsi miškuose. Jie mito plėšikaudami. Lietuvių tauta, su tautų istorijoje retai atrandamu ryžtu, pasppriešino Kapsuko avantiūrai, išmetė jo gaujas už Lietuvos sienų. Tada Sovietinė Rusija, istorinių aplinkybių buvoprivertta pripažinti Lietuvos valstybę ir lietuvių kariuomenės ginamas Lietuvos valstybines sienas.

Rašo tarybinis istorikas:

"Kovai su priešais Tarybų Lietuva 1919 m. vasario mėn. gale susivienijo su Baltarusijos Tarybų Socialistine Respublika į vieningą Lietuvos ir Baltarusijos socialistinę respubliką".

Istorija paneigia tą akiplėšišką melą. Kaip Tarybinės Lietuvos steigimo "proklamacija" lygiai ir tas "susijungimas", buvo kanceliariiniai Kapsuko štabo triukai, jo komunistinės "vyriausios būstinės" dekretai. Tie dekretai neturėjo absoliučiai jokio sąlyčio su tikrą Lietuvos darbo masių valia. Darbo masės Lietuvos teritorijoje buvo ūkininkija. Ūkininkijos dalyvavimas savanorių judėjime už Lietuvos laisvę buvo lemiamas apsisprendimo faktorius. Ūkininkai sudarė 90% savanorių ir jie pravedė tą savotišką plebiscitą už savo laisvę, kur balsuotojų kortelę atstojo šautuvas rankose. Tai tik ant Kapsuko rašomojo stalo "susijungė" Lietuvos ir Baltarusijos "socialistinės" respublikos. Tas Kapsuko dekretas ilgainiui tapo istorikams à la Navickas "istoriniu" valstybiniu dokumentu. Tai spekuliacija mokslu.

Rašo tarybinis istorikas:

"1920 m. liepos mėn. Raudonoji Armija, stumdama buržuazinę Lenkijos intervencinę kariuomenę Varšuvos link, išvadavo ir Lietuvos pietų rytų dalį su Vilniumi".

Istorija paneigia tą tvirtinimą. Tai spekuliacinis žaidimas žodžiais ir sąvokomis. Minimos aplinkybės buvo karo veiksmai tam tikroje terenoje. Svetimos valstybės kariuomenės "neva duoja" kitai valstybei jos teritorijos.

Rašo tarybinis istorikas:

"1939 m. rugsėjo mėn. 17 d. Raudonoji Armija įžengė į Vakarų Ukrainą, Vakarų Baltarusiją ir Vilniaus kraštą, kad apsaugotų juos nuo hitlerinės okupacijos".

Istorija paneigia ir šio tvirtinimo pamatus. Apsaugojimo nuo hitlerinės okupacijos momento šiame Raudonosios Armijos "įžengime" nėra (Nukeita į 5 psl.)

VALENTINĄ GUSTAINĮ AMŽINYBĖN PALYDĖJUS (6)

Brangūs mūsų Kasa-
kaičiai!

Jūsų gražų ir labai
širdingą velykinį laišką
gavome seniai. Ačiū
už visas geras žinutes.
Labai malonu, kad Neo-
Lithuania taip gražiai
paminėjo savo korpore

LAISVĖS VARPO SUKAKTIS

(Atkelta iš 3 psl.)

nymo liudininkų, juos
reikėtų atrasti, paprašyti
duoti atsiminimų. Šio
sumanymo iniciatorius
buvo advokatas Jonas
Bagdžiūnas - Borden. Gi-
męs 1882 metais Ramo-
naičių kaime, Lygumų
apskr. Šiaulių apskr. J.
Bagdžiūnas mirė 1965
 metais Matteson, III. Už
nuopelnus Lietuvii tau-
tai jis buvo apdovanotas
Vytauto Didžiojo ordinu.
1935 metais jis suorgani-
zavo komitetą, kuris rūpi-
nosi JAV lietuvių spor-
tinių pasiuntimų į I
tautinę Lietuvos sporto
olimpiadą. Jis lankėsi
Lietuvoje (L. Enciklop.
t. XXXVI).

Adv. J. Bagdžiūnas va-
dovavo aukų rinkimo ko-
mitetui savo sumanymui
įgyvendinti. Aukos buvo
renkamos visoje Ame-
rikoje. Lietuviai taip
gausiai rėmė didingą su-
manymą, kuris buvopa-
našus į Laisvės Varpo
Philadelphijoje pavyz-
dį, kad aukų buvo dau-
giau, kaip reikia. Todėl
iš surinktų aukų 8536
dol. 65 ct. paskyrė Lie-
tuvii taikos delegacijai
Paryžiuje. Tai buvo,
simboliškai, pirmas
Laisvės Varo dūžis už
Lietuvos laisvę. (L. En-
cikli. t. XIV).

Pirmą kartą Karo mu-
ziejų Laisvės varpu
skambino per Vasario
16 d. iškilmės seniau-
sias aušrininkas inž.
Petrš Vileišis ir vie-
nas laisvės kovų invali-
das, kurio pavardės ne-
išliko.

Laisvės varpe buvo
Vyties reljefas ir įra-
šas: Lietuvių Seimas
Amerikoje Lietuvai, Chi-
cagoje 1919 m. birželio
8-11 d. Taip pat aukš-
čiau cituotas B. K. Ba-
lučio įrašas.

Antrojo Laisvės Var-
po nuliudinimo tema
kviečiu pasisakyti spau-
doje.

J. Gliauda

MARIJA KASAKAITYTĖ
cijos pirmąjį garbės na-
rį -- Vaižgantą. Ir Lie-
tuvoje pereitais metais
jis visur buvo nepapras-
tai nuoširdžiai mini-
mas, kaip jis savo kū-
ryba ir nepaprastai tau-
ria veikla visuomenėje
tikrai nusipelnęs. Jo
šviesaus atminimo mes
čia neužmirštame.

Mūsų padangėje nie-
ko ypatingesnio; jau su-
laukėme gražaus pava-
sario ir džiaugiamės,
kad senieji mūsų prie-
teliai "Cronies" vis dar
laikosi, nors kai kurių
sveikatos jau gerokai
brąška. Savo sveikato-
mis per daug pasigirti
negalime ir mudu su Iza-
bele. Mat, amžius ir
įvairūs išgyvenimai pra-
eityje savo padarė. Bet
kol kas tai dar ir nusi-
skūsti per daug neturi-
me pagrindo. Vis dar
planuojame vasarą pa-
būvoti mūsų gražiuose
miestuose -- Kaune, Vil-
niuje ir Mariampolėje.

Šio amžiaus informa-
cijų technika padaro tai,
kad mes kasdien viską
smulkiai žinome, kas
dedasi pas jus, o jūs sa-
vo keliu taip pat kasdien
žinote, kas vyksta pas
mus. Kaikurie buvę di-
deli pažūrų skirtumai
mokslų srityse irgi pa-
mažu išsilygina. Taip,
pas mus pastaraisiais
metais galutinai reabi-
lituota genetika, kiberne-
tika, pastaruoju metu
jau reabilituojame ir eu-
genika, kurios idėjas aš
anais metais Lietuvoje
buvau taip labai propa-
gavęs.

***

Griškabūdis, 1969. XII. 9.

Naujųjų metų išvaka-
rėse mes visuomet itin
ryškiai prisimename
visus savo geruosius
prietelius-draugus, kur
jie bebūtų: šiapus, ar
anapus jūrų-marių. Daž-
nai prisimename ir jus
visus tolimoje Chicago-
je, pakalbame, nes dar
tebeturime Kaune ir Vil-
niuje nemaža mūsų bend-
rų pažįstamų, su kuriais
laikas nuo laiko susie-
name.

Baigiame šiuos metus
gana laimingai. Mums
asmeniškai jie buvo ga-
na geri -- laimingi, nes
jokių didesnių nemalonių,
jokių sunkesnių li-
gų per juos nepatyrėme,
jei nekalbėti apie tai,

kad "Senectus ipsa mor-
bus est". Tiesą sakant,
kol kas dar ir toji senat-
vė mums yra pakenčia-
ma, nes nesijaučiame
esą palieję. O kai žmo-
gus gali iš savo pasto-
gės per TV stebėti pir-
mųjų žmonių nuotabius
pasivaikščiojimus. Mė-
nulio paviršiuje ir girdė-
ti bei matyti įvairiausius
mokslinius stebuk-
lus, kurių šiais laikais
yra pilna visame pasaulyje,
tai ir šio amžiaus
sulaukusiam gyvenimas
tebėra įdomus.

Mes didžiuojamės,
kai girdime, kad mūsų
išeivių šaunus jaunimas
taip puikiai reiškiasi
mokslų, menų ir apskri-
tai kultūros veikloje
(Avižienius, Klorė
etc.). Bet kartu mes no-
rime ir jus nulinksminti,
kad ir pas mus yra
labai daug labai šau-
naus, susipratęsio lie-
tuviško jaunimo, kuris
veržliai reiškiasi moks-
luose, mene ir visose
kitose kultūros srityse
kiek tik sąlygos leidžia.
Labai dažnai mes, žiū-
rėdami per TV, džiaugia-
mės, kaip įvairūs mūsų
jaunimo dainos, šokių
ir muzikos ansambliai
pasirodo scenose su
puikiai paruoštomis dai-
nomis, su šokiais, su
koncertais. Žodžiu, yra
daug labai šaunus, susi-
pratusio jaunimo. O tai
mus nuteikia labai op-
timistiškai kas liečia
mūsų tautos kultūros dir-
vonus. Smagu esti pasi-
dalyti mintimis su kul-
tūros darbuotojais, ku-
rie rūpinasi mūsų kal-
bos ir literatūros puo-
selėjimu, su praeities
kultūros paminklų apsau-
ga. Man rodosi, kad kul-
tūros srityje yra nema-
ža gerų darbuotojų ir
daug gero padaroma. Ži-
noma, yra ir peiktinų
reiškinių. Bet, kada gi
jų nebuvo?!

Su tokiomis tai op-
timistinėmis mintimis ra-
šau jums visiems šipasku-
tinį šiais metais laišką.
Noriu, kad ir jūs vi-
si taip pat būtumėte op-
timistai, skaidrių nuo-
taikų žmonės. Mums ro-
dosi, kad jūsų daugu-
mas tai tokie ir esate.
Dar kartą pabrėžiu, kad
visos geros žinios apie
mūsų išeivių jauniosios
kartos pasiekimus, moks-
lą, literatūros ir menų
srityje ir mus čia, tėvynėje,
labai gerai nu-

teikia, nes tai yra įrody-
mas, kad nesame kaž-
kokia mulkių -- duonos
darkytojų, be kultūros
kūrėjų tauta, kurios na-
riai ir toli nuo savo tau-
tos kamieno taip puikiai
pasireiškia kūrybinė-
mis galiomis.

***

Griškabūdis, 1970. IX. 22

Nė nepastebėjau, kai
atsidūriau mohikanų ei-
lėje (einu jau 75-tus me-
tus). Dabar pas mus yra
didelis susidomėjimas
kraštotyra. Jaunesniųjų
kartų žmonės susigrie-
bė užfiksuoti įvairias et-
nografines senienas iš
XIX-to amžiaus pabaig-
gos ir XX-tojo am-
žiaus pradžios, kol dar
tebėra gyvų to laikotar-
pio liudininkų. Taigi
visai automatiškai ir aš
atsidūriau tokių liudi-
ninkų tarpe ir buvaupa-
prašytas užrašyti tai,
ką gerai atsimenu apie
kalbamąjį laikotarpį.
Apsiėmiau šį tą, ką ge-
rai atsimenu, užrašyti
ir įteikti Mokslų aka-
demijos istoriniam -- et-
nografiniam sektoriui,
-- lai bus tenai bent
archyvuose saugojami.
Šiaip jau tai mano svei-
kata neleidžia dides-
niais darbais užsiimti, o
fizinio tai lengviausio
darbelio jau nepajėgiu
dirbti. Tačiau kol kas
dar tebeturiu gyvenimo
orientaciją, nemaža
skaitau, klausau radio
ir žiūriu TV. Todėl
gyvenimas dar tebėra įdo-
mus. Dar ir daugumas
mūsų prietelių, kuriuos
savo tarpe vadiname
"Cronies" tebesilaiko
ir retkarčiais mus ap-
lanko.

Jūsų vis tas pats
Valentinas.

• NAUJOJI VILTIS Nr.
3 jau išėjo iš spaudos. Kai-
na \$2.50. Norintieji įsigyti
kreipiasi į Naujosios Vilties
administraciją: 7150 So.
Spaulding Ave., Chicago,
Ill. 60629.

J. GRAUDA

Žalieji smirdantieji kapitalizmo lapeliai

Į kapitalistinę Ameri-
ką, bešildant santykius
su kūjo ir piautuvo šali-
mi, atkviestas socialisti-
nis playbojus poetas Eu-
genijus Jevtušenka.

Jis atkviestas Ameri-
kon skaityti savo eilių už
pasaulio taiką, kartu su
kitu garsiu peace-ma-
ker'iu Eugenijumi, se-
natorium Eugene Mc
Carthy. Tad abu Eugeni-
jai, vienoj estradoje pa-
rodė savo pastangas ap-
giedoti taiką, pasmerk-
ti karų kurstytojus.

Jau gerai išgydytas iš
savo jaunystės politinių
schizmų, socialistinis
poetas pasidarė politi-
niai pilietingas, patiki-
mas ir naudingas pax
sovietica idėjoms. Prie tų idėjų buvo leista
plaktis ir Amerikos senatoriui, kuris sugeba rašyti
eiles.

Eugenijus švelnybiniai rusiškai skamba: Ženia.
Taip Jevtušenką vadina jo prietelių ratelis. Taip
vadinsime ir mes.

Tad, Ženia pasirodė estradoje, skaitė savo ei-
les, smerkiančias imperialistinę Ameriką, savo na-
palmu ir bombomis deginančią ir žudančią Indokini-
jos nelaiminguosius. Socialistiniam poetui turavojo
amerikinis senatorius. Amerikinė publika plojo.
Prezidentas suteikė ilgoką interview kūjo ir pia-
utuvo playbojui. Rezultate...

Rezultate už tą pasirodymą Ženiai davė čekį:
2200 dolerių.

-- Tai smirdantieji žalieji kapitalizmo lapeliai
-- pasakė Ženia, inkasuodamas čekį ir atsiimda-
mas, pilna žodžio prasme, grynais -- žaliais.

Tuo pat, su vertėju prie šono, Ženia išskubėjo
į gatavų rūbų krautuves.

Pirmoje krautuvėje Ženia išsirinko ir nupirko
švelniai - rusvos spalvos dirbtinės odos švarką. Kai-
na? 225 doleriai. Kitoje krautuvėje "polka-dot" va-
karinį švarką. Sekė kelnės, marškiniai, nosinės,
pirštinės, bižuterija, naminis apsiaustas...

Turėdamas kišenėje žaliuosius smirdančius
kapitalizmo lapelius, Ženia juto, kad "l'appetit
vient en mangeant", apetitas atsiranda bevalgant.
Dviejų valandų bėgyje, belakstydamas po vyrų rū-
bų krautuves, mūsų Ženia išleido septynius smir-
dančius šimtadolerinius žalius kapitalizmo lape-
lius.

-- Aš nemėgsta pilkų tonų, -- tvirtino Ženia,
žiūrėdamas į krautuvii veidrodžius.

Šviesiais taškais spindintis "polka dot" švar-
kas buvo jo pasirinkimas. Kaina? 75 smirdantieji
kapitalistiniai doleriai.

-- Ar jūs duodate rūbus už eilėraščius? -- tei-
ravosi krautuvėse pralinksmedžys Ženia.

Jam atsakė neigiamai.

-- Rusijoje, už eilėraščių valdžia davė man kai-
linius, -- pasigyrė poetas Ženia.

Išvada?

-- Socialistinio playbojaus eilėraščiai už "pax
sovietica" Amerikoje bematant pavirsta švarkais,
apsiaustais, linksmų spalvų kelnėmis... Žalieji
smirdantieji kapitalizmo lapeliai suteikė sovietini-
am Ženiai neribotą apsipirkimo ekstazę.

O kaip su kitu Ženia, su amerikiniu senatoriu-
mi Ženia McCarthy? Jūs esate senatoriaus balsų
aruodas. Jūs ir spręskite.

Evtušenko apsiorengia
kapitalistinėje krautu-
vėje...

(4)

Nijolė Jankutė

SAULĖGRAŽŲ TVANAS NOVELĖ

Kaip tai įvyko, Marija nespėjo suvokti. Bet
staiga viskas aplink tartum pradėjo šviesti. Net
autobusai ir gatvių asfaltas įgavo nematytas spal-
vas. Viskas pasikeitė, kai į Walgreen užkandinę
pradėjo užsukti Paulius.

-- Koks tavo vardas?
-- O tavo?
-- Paulius.
-- Marija.
-- Negirdėjau gražesnio.
-- O aš jau girdėjau tokį komplimentą...
-- Vargas man! Visada pasakau girdėtus kom-
plimentus. Nepyksti?
-- Ne. Kavos?
-- Visą virdulį!
-- Neišsimokėsi! Reiks indus plaut.
-- Ar negerai? Dirbsim čia kartu!
Paulius Marijai patiko. Jis retai kramtė gumą,

ir jo akys buvo geros. Paulius studijavo inžineriją.
Antrus metus, bet Marijai rodėsi, kad jis turi būt
mokytesnis už visus savo profesorius.

Bet su Paulium Marija susitikdavo retai. Jis
dieną mokėsi, o vakarais dirbo. Gerai dar, kad
Ryerson, Smith & Co. fabrikas, kur Paulius karpė
skardą nuo keturių popiet iki vidurnakčio, stūkso-
jo netoli Marijos užkandinės. Berniokas kartais už-
bėgdavo kavos ar sumuštinio, ir jie abu, sukišę gal-
vas per cukrinėm ir garstyčių bonkutėm apkrautą
bufetą, planuodavo šeštadienio susitikimą. Bet ir
tie planai iširdavo, jei Paulius pakliūdavo į savait-
galinę fabriko pamainą.

Už tat Bobas buvo laisvas visas dienas. Kaip
ir iš ko jis gyveno, Marija tikrai nežinojo, tačiau
nujautė. Paulių pažinusi, ji vis labiau vengė Bobo,
bet jo atsikratyti buvo sunkiau, negu galvojo. Ber-
nas atsitrenkdavo ne tik į namus, bet ir į Walgreen
užkandinę ir laukdavo pristojęs, kol Marija baig-
davo savo valandas. Tada veždavo ją po gatves,
kartais užsukdavo į kiną, bet dažniau į Džeko krau-
tuvėlę...

-- Mesk tą Mėlynbarzdį! -- patarinėdavo Ma-
rijai Betty. -- Kai Paulius pamatys tave su juo...

-- O Betty, Betty! -- galvodavo Marija, --
kaip mest, jei bijai pasakyti -- nevažiuosiu... Jei
tame odiniame švarko yra paslėptas peilis... Jei

žinai, kas parduodama Džeko krautuvėlėje...

Ir Marija važiuodavo ant Bobo motociklo, įsi-
kibusi į nekenčiamą švarką, užsimerkusi, kad ne-
matytų sulaižytą Bobo plaukų, drebėdama, kad ne-
sutiktų Pauliaus.

Pauliaus Marija nesutiko. Paulius nežinojo,
kad troškimis pavasario naktimis Marija galvojo
apie jį, dusdama įkyrioje Bobo glamonėse.

Vieną naktį, prie forsitijos krūmų gyvatvorės
Marija, neapykantos nirtulio pagauta, šovė į Bo-
bą su galva ir kumščiais lyg akmuo iš svaidyklės.
Jiedu grūmėsi tylomis ir trumpai. Tik prekinii sto-
tyje barškėjo vagonų sankabos, o nuo jaunos žolės
kilo svaigus tvaikas.

Unksdama Marija plėšė nuo savęs Bobo švar-
ką. Kaip viny bedėsi jos pirštai į tą neapkenčia-
mą apdarą, į tą neapkenčiamą žmogų. Staiga plyšo
švarko rankovė. Marijai į veidą pabiro kažkas, lyg
smėlis, saldžiai kutendamas nosį.

-- Kale tu! -- pašokęs sušniokstė Bobas.

Prekinii traukinii stoties prožektorius, raiky-
damas juodą preriją lyg peilis duoną, apšvietė Bo-
bą. Jis atrodė baisus ir nepažįstamas. Viena ranka
jis spaudė nuo peties atplysusią rankovę, o propirš-
tus jam biro kažkas balto.

(Bus daugiau)

TARYBINIO ISTORIKO PROFILIS

(Atkelta iš 3 psl.)

su žvake nesuranda joks laisvojo pasaulio istorikas. Tas "įžengimas" buvo tam tikras hijenos nusitvėrimas į gaištančią, kito plėšruolio sudraskytą auką. Sovietinė Rusija čia rūpinosi savo strateginėmis pozicijomis. Bet būsime kare šitas manevras jau ne talkino. Vietos žmonės, patyrę sovietinės sistemos baisumą, pradėjo tiesiogiai ar netiesiogiai talkinti kovai prieš sovietinę Rusiją. Savų valstybių troškimas tuo buvo ypač suvirtintas.

Rašo tarybinis istorikas Navickas:

"Šiandien Tarybų Lietuvos ribose etnografiniu principu suvienytos visos lietuviškos žemės, kuriose gyventojų daugumą sudaro lietuviai. Lietuvių tauta turi ir savo senąją sostinę Vilnių, ir savo uostą -- Klaipėdą. Tarybų Lietuva -- didžiosios Tarybų šalies lygiateisis narys, jos valstybingumą, jos teritoriją, žmonių taikų kūrybinį darbą sau go visa savo galia Tarybų Sąjunga".

Istorija ir faktinė geopolitinė padėtis paneigia tą tvirtinimą. Etnografinis lietuviškų žemių suvienijimo principas, atremtas ir tautos istorijos daviniais. Bent artimieji Rytrūsiai privalo įeiti į Lietuvos ribas. Vieton to įjungimo sovietinės valstybės pagrobė tuos Rytrūsius, pavadino sritį Kaliningrado vardu, lietuvišką Tilžę paženklino Sovietų, Donelaičio Tolminskiemį -- Čistyje Prūdy. Sovietiniai grobikai rūpestingai išgrandė iš Rytrūsijų bet kurį lietuviškų vietovardžių atskambėjimą, kuris išliko gyvas netgi germaniškos šimtmečių okupacijos sąlygose. Rytrūsiai tapo žvėriškiausio tautinio ir kultūrinio genocido arena. Bet šito tarybinės Lietuvos sienose yra tikti Pupų Dėdės juoko objektas: Vilnius ir Klaipėda mūsų, o mes rusų! Tautos valia paglemžta Maskvos valiai. Tai įrodo gyvenimo praktika: joks lietuviškas projektas negali būti vykdomas be Maskvos aprobatu. Tikretinas arba faktų klastotojas gali kalbėti apie "lygiatęsiškumą". Juo kvailiau kalbėti apie "valstybingumą". Lietuva nebūti esminių valstybingumo požymių. Ji yra geografinė sąvoka aneksuotoje teritorijoje...

Kosto Navicko rašinyse yra tipingas lietuviškojo kvislingo darbas. Savo laiku lietuvių tautą buvo apsėdę lenkimo erkės. Istorija nušlavė juos į sąslavų dėžę. Dabar sovietinės erkės graužia tautą, veisiasi ir drąsėja. Tūkstantmetinio valstybingumo tauta ir tolimoje ateityje atras savo kelius be "didžiojo brolio" ir budelio talkos.

Ar pas tokius "istorikus" kviečia Kubilius už sienio lietuviukus "giltinti" lietuvišką samonę?

Apie M. Galdikienę, kaip vieną iš pačių iškiliausių lietuvių moterų veikėjų nepriklausomoje Lietuvoje girdėdavau nuo pat mokyklos suolo. Vėliau apie ją ir jos veiklą skaitydavau spaudoje. Bet pažinti asmeniškai likimas lėmė tik tai labai toli nuo mūsų abiejų gimtosios žemės čia išeivijoje, didžiausiame pasaulio mieste New Yorke, taip netikėtai, atsitiktinai bedirbant vienoje didžiulėje bankinėje įstaigoje.

Tarnybos metu man tekdavo kartais praeiti per kitus įstaigos kambarius ir smalsumo vedamai pažvelgti į kitų tarnautojų veidus, iš kurių vienas vis patraukdavo mano dėmesį. Kažin kur kada nors matytas, galvodavau, bet vis negalėjo prisiminti. Mano žingeidumas didėjo ir pradėjus klausinėti paslapties išdavimo ilgai laukti nereikėjo. Viena bendradarbė pranešė, jog tai esanti kokia tai lietuvė.

Vieną dieną eidama pro šalį pasukau arčiau stalo, kur ji sėdėjo ir pasilenkusi idėmiai sklaidė popierius, pasakiau lietuviškai: labas ponai, malonu, bent vieną lietuvių rasti tarp daugybės įvairių tautybių". Ji nustebusi pakėlė galvą ir laimingu veidu šypsojosi žodžio ilgai netardama.

Taip užsimezgė pažintis ir ji stiprėjo, nespauskėjo, kad ir gyvename tam pačiame New Yorko priemiestyje ir tuo pačiu traukiniu apie valandą laiko į tarnybą važinėjame. Rytais dažnai atsitiktinai net į tą patį vagoną patekdavome. Kelias būdavo trumpesnis ir kalbos lipant iš traukinio nesibaigdavau, nes ji turėjo tiek daug žinių, tiek daug patyrimo visose gyvenimo srityse, nes nuo pat vaikystės dienų negyveno vienasau. Kai nuomonės nesutikdavo mes nesibardavom, garsiau tono nekeldavom, tik ji sakydavo: "pagyvensi, pamatysi, sakysi -- teisingai Galdikienė sakė". Ir kai po kelių metų mūsų tarnybiniai keliai išsiskyrė, aš pilname žmonių traukinyje važinėdama dar ilgai jaučiau dvasinę tuštumą ir, kai iškildavo kuriuo nors klausimu abejonė, manydavau, o kažin kaip ji pasakytų, mat M. Galdikienė neeilinė asmenybė, kurios ilgas ir prasmingas nueitas gyvenimo kelias pilnas nužymėtas dideliais lietuvių tautai darbais.

Magdalena Draugelytė - Galdikienė gimusi 1891 m., Bradauskų kaime, Vilkaviškio apskr. 1910 m. baigė Mariampolės gimnaziją, 1915 m. pedagoginius mokslus Petrapilyje, kur ji nuo pat jaunų dienų aktyviai įsi-

ne? Ar pas tokius "istorikus" eiti seminarus ragina Santaros - Šviesos, vis sovietų neakceptuojamos rekomendacijos?

MAGDALENA GALDIKIENĖ SUKAKTUVININKĖ

Magdalena Galdikienė

jungė lietuvišką veiklą. Dalyvavo choruose, organizavo mergaičių lavinimosi būrelius, vaidindavo ir režisuodavo. Savo visuomeninę veiklą ji pradėjo jau nuo 1905 metų ir bepertraukos tęsia iki šių dienų.

Būdama giliai religinga M. Galdikienė savo visą visuomeninę veiklą skyrė lietuvių katalikiškų idėjų igyvendinimui, visa savo esybė atsidausi katalikiškų organizacijų steigimui ir jų stiprinimui. Tačiau nei kiek ne mažiau vertindama ir kitokių lietuvių organizacijų atliktus darbus Lietuvos naudai. Dėl nuomonių skirtumo susirinkimuose nebandydavo kitiems primesti savos, bet stengdavosi skirtumus derinti.

M. Galdikienės visuomeninės veiklos neįmanoma apibūdinti šiame trumpame rašinyje, reikėtų visos studijos, nes jos vardas pirmaujančių katalikų veikėjų priekyje eina pradedant nuo jaunų ateitininkų, krikščionių demokratų ir lietuvių katalikų moterų įvairiais vardais pavadintų draugijų. Visur ją matome, kaip organizatorę, steigėją, pirmininkę, globėją, o iš profesijos būdama mokytoja - pedagoge tą darbą visados puikiai sugebėjo atlikti. Jos vardą randame jau Petrapilio slapčiuose lietuvių susirinkimuose, vėliau nepriklausomos Lietuvos atkūrimo aktyvią dalyvę ugningą kalbėtoją, kupiną naujų planų ir ryžtingą igyvendintoją, didžią spaudos talkininkę.

Čia paminėtina ir tai, kad ji savo visuomeninės veiklos kelyje Petrapilyje, viename ateitininkų susirinkime 1912 m. susipažino su Adomu Galdiku, tuo laiku studijavusiu daile, su kuriuo vėliau 1917 m. ir sujungė savo gyvenimą.

EMILJA ČEKIENĖ

1918 m. abu grįžo iš Rusijos į Lietuvą ir čia visomis jėgomis įsijungė į plačios apimties organizacinį darbą. Buvo išrinkta katalikų moterų draugijos centro valdybos pirmininke ir tose pareigose išbuvo 20 metų. Norint plačiau paminėti M. Galdikienės toje organizacijoje nuopelnus tektų susipažinti su tos draugijos visa istorija, kuri aprašyta leidinyje "Mūsų Keliai", suredaguota Paryžiuje 1951 m., "Tiesos ir Meilės Tarnyboje" išleistą 1934 m. Kaune, "Lithuanian Catholic Women" išleistą 1968 m. New Yorke. Per visą lietuvių katalikų moterų veiklos istoriją eina M. Galdikienės vardas.

1920 m. ji buvo išrinkta į Lietuvos steigiamąją seimą kaip krikščionių demokratų atstovė. 1925 m. seimo sekretorė ir 1926 II vicepirmininkė, seimo įvairių komisijų narė. Ji reikėsi politikoje, švietime, globos ir ypač moterų bei mergaičių organizacijose. M. Galdikienė nors pati gyveno Lietuvos laikinojo sostinės Kaune, kur buvo mergaičių mokytojų seminarijos ir vėliau mergaičių gimnazijos direktore, bet jai visada buvo taip pat labai arti širdies kaimietė lietuvė moteris ir jos švietimas, bei vispusiškas lavinimas, jos gyvenimo buities gerinimas, dvasinis kultūrinis kėlimas. Todėl ji neužsikrėtė miesčioniškumo liga, bet kaimą mylėjo lankė ir moteris organizavo.

Nepalūžo ji ir nuo bolševikų teroro pasitraukusi iš tėvynės į svetimus kraštus 1944 m., kur ji su vyru Vokietijoje, vėliau Paryžiuje 1951 m. įkūrė Pasaulio Lietuvių Katalikų Organizaciją Sąjungą ir buvo jos pirmininkė, Pasaulio Motinų Sąjungos lietuvių komiteto narė ir atvykusi į JAV pirma rūpinosi lietuvių organizacine veikla nei savo asmeniniu išikūrimu, kas retai gyvenime pasitaiko.

M. Galdikienė ir dabar, atšventusi tokią garbingą 80 metų sukaktį, tebegyvena tais pačiais per visą ilgą gyvenimą lydėjusiais ją tautiniais rūpesčiais.

Paklausta, ką ji laiko svarbiausiais savo gyvenimo momentais, atsakė, jog asmeniniam gyvenime santuoką su Adomu Galdiku, kuris jos gyvenimą praturti-

Magdalena Galdikienė prie savo vyro Adomo Galdiko kūrinio po-mirtinėje parodoje. Lietuvių Foto Archyvas

no dvasiniai, iškėlė iš kasdienybės į aukštesnius polėkius bei užsimojimus. Skaudžiausias momentas jai buvo gyvenimo palydovo netekimas prieš pusantų metų taip staiga ir netikėtai suklupusio prie pasakutinio savo kūrinio lietuviškos koplytėlės.

-- Mano gyvenimo draugo mirtis paliko mane pačiam gyvenimo saulėlydyje ne tik vienatvėje, bet ir uždėjo pareigą pasirūpinti jo meni-

niu palikimu, įamžinti meno atsiekimus monografijoje. Esu dėkinga jo draugams, kolegoms, ir lietuvių visuomenei už šiltą pritarimą ir patirtą pagalbą, -- sakė M. Galdikienė.

Į mano klausimą, koks mėgiamiausias užsiėmimas, ji atsakė, jog mokytojavimas, knygų ir laikraščių skaitymas, kurių daugybę prenumeruoja. Šios garbingos sukakties proga M. Galdikienė linkime sėkmės ir dar ilgų ilgų metų.

VISI VASARON AMŽINOJONI!

Ten, kur per išstisus metus palmės žaliuoja, kur noksta citrinos, apelsinai ir auga kiti gardumynai, ten -- kur dosnioji saulutė netaupo savųjų šiltų spindulių, ten yra šio kontinento dalis, vadinama Florida. Šiame šiltajame Amerikos kampe gyvena nemažas skaičius ir mūsų tautiečių -- lietuvių. Tačiau šiais 1972 metais besitartinančiame birželio mėnesyje į Floridą vyks lietuvių iš visos Amerikos, nes ten -- Miami Beach, Fla. -- birželio 26-30 dienomis vyks Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Seimas. Tai bus nepaprastas Seimas, nes SLA minės 85-rių metų sukaktį nuo savo įsikūrimo dienos.

Teko nugirsti, kad šis Seimas bus ir darbingas, tačiau su prisitaikymu prie gražios vietos, Seimo sesijos rymetyje prasidėsiančios kiek anksčiau, kad po pietų delegatai galėtų būti laisvi ir poilsiauti jūroje maudantis, ar žuvažiant, ar apžiūrint ir susipažįtant su šiuo gražiuoju kurortiniu miestu.

Viešbutis vardu "Di Lido", kuriame vyks Seimas, randasi prie pat didžiojo vandenyno -- Atlanto. Visi viešbučio kambariai yra erdvūs ir kiekvienas jų turi vėsinimo įrengimus. Tuo tarpu kambarių kainos yra žymiai žemesnės, negu pav. buvo New Yorke praėjusio Seimo metu.

"Di Lido" Hotelyje už kambarį vienam asmeniui tereikia mokėti 11 dolerių į dieną, dviem asmenim -- 13 dolerių už kambarį, o jau 3 asmenim kambarys tekainuoja 17 dolerių į dieną.

O ir pati kelionė nėra brangi. Tie, kurie važiuos visai savatei, ekskursiniais lėktuvais gaus keliavimą papigintą. Pavyzdžiui, skrendant iš New Yorko, Chicagos, Pittsburgho ar Bostono į Miami Beach, Floridą bilietas į abi puses (round trip) tekainuoja ne daugiau 125 dolerių vienam asmeniui. Žino-

ma, dar pigiau atsieina važiuojant autobusu ar nuosavu automobiliu. Tuo keliu taip pat važiuotina, tuo labiau, kad automobiliais važiuojant galima bus savo automobilius pasistatyti viešbučio kieme veltui.

Vietinė SLA kuopa, tai yra 44-oji Kuopa, kuri yra Miami Beach, jau dabar pradėjo ruoštis, kad tinkamai priėmus Seimo delegatus, Seimo Rengimo Komisijai pirmininkauja veikli visuomenininkė ponė Jadvyga Yankus, todėl reikia tikėtis, kad Seimo metu kultūriniai pramoginiai rengimai bus įdomūs, įspūdingi ir gražūs.

Jau dabar teko nugirsti, jog pirmąją Seimo dieną, vakare gražiaiame Lietuvių piliečių klube yra numatytas visų delegatų ir svečių priėmimas - pokylis. Čia visi bus pavaišinti gerais - gardžiais valgiais ir gėrimais. Na, o antrą Seimo dieną -- antradienį vakare bus iškilmingas banketas.

Kitomis dienomis, po pietų delegatai galės kiekvienas pagal savo norą praleisti laiką, kaip jau anksčiau buvo sakytas -- pasivažinėti laivu jūroje, ar pameškerioti, ar ką kita malonaus rast.

Trumpai kalbant, niekam neprisieis nuobodžauti. Tad visi SLA nariai ir jų draugai, ruoškimės į ateinantį SLA Seimą šm, birželio 26-30 dienomis, Miami Beach, Floridoj. (2)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES With or without degree. Both Psychiatric and Clinical openings. Immediately available for day shift and a midnight vacancy. All Michigan civil service benefits. Salary range \$8,728 to \$11,400 annually, depending upon education and experience. Contact J. E. GRIFFIN Personnel Officer YPSILANTI STATE HOSPITAL Box A Ypsilanti, Michigan or phone 313-434-3400, Ext. 115 An Equal Opportunity Employer (10-16)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos -- Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ -- ĮSITIKINSITE.

DLOC pirm. Rimas Sukauskas Vasario 16 minėjime Detroito išeikė anglų kalba pagrindiniam kalbėtojų Michigano Vyr. Teismo Teisėjui G. Mennen Williams menišką lentelę suatitinkamu įrašu.
K. Sragausko nuotrauka

Detroito lietuviai sudėjo...

(Atkelta iš 1 psl.)

Dr. Vytautas Baukys pristatė kitų okupuotų valstybių atsilankiusius atstovus. Po to perskaitė šventės proga paruoštą rezoliuciją, kuri plovimu priimta.

Po 10 minučių pertraukos pradėta meninė dalis. Atsidarius uždangai išvydome pilną sceną gražaus lietuviško jaunimo. Berniukų ir mergaičių. Jaunimas gražus, o jų lietuviški rūbai dar gražesni. Muzikui Stasiui Sližiui vado vaujant ir akompanuojant: R. Sližytė -- pianas, R. Metvėkaitė -- smuikas, J. Deltuvaitė -- smuikas, S. Deltuvaitė -- cello, A. Petrauskaitė -- gitara, K. Pūdaitė ir R. Kasputis -- akordeonai, padainavo šias dainas: Mūsų jūra A. Raudonikio, Dobiluos -- J. Gaižausko, Nudavė močiutė -- S. Sližio, Gimtinės Dangus -- T.

Makacino, skambėk Dai-nužė -- J. Gaižausko ir Nemunas -- V. Paltanavičiaus. Po ilgų plovimų ir prašymų daina Nemunas buvo pakartota. Chorą pranešėjos buvo: K. Veselkaitė ir R. Žemaitytė.

Chorui pasibaigus sekė tautiniai šokiai. Šokiams vadovavo Galina Gobienė. Pasirodė dvi grupės: vyresnieji ir jaunesnieji. Vyresnieji pašoko: Audėjėlė, Mikietinė, Žilvitis, Ketvirtainis ir Kepurėlė. Akordeonu grojo A. Čerškus. Jaunesnieji pašoko Gyvtaras. Akordeonu grojo A. Paškus ir A. Čerškus. Muzikui Stasiui Sližiui, mokytojai Galinai Gobienei ir visiems i minėjimą atsilankiusiems padėjo DLOC valdybos pirmininkas Rimas Sukauskas - Sakis. Minėjime dalyvavo virš 700 žmonių ir ALT surinkta \$3452.00 aukų.

***

Detroito meras Roman Gribbs vasario 1 d. priėmė Lietuvių delegaciją ir pasirašęs išeikė jai Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga atitinkamą proklamaciją.

Delegacijai vadovavo Robertas Selenis. Ją sudarė jaunimo organizacijų atstovai: Kristina Milerytė, Aida Smalinskaitė, Dana Veselkaitė, Vida Skiotytė, Viktoras Nakas ir Aldona Mikailaitė-Andriušaitienė.

Robertas Selenis išeikė merui Jurgio Gliados anglų kalba "Simas" ir priminė jo tragišką išdavimą.

***

Michigano valstijos gubernatoriaus padėjėjas James Brickley vasario 10 d. priėmė lietuvių delegaciją ir jai išeikė gubernatoriaus William G. Milliken pasirašytą Lietuvos Nepriklausomybės proga proklamaciją. Gubernatorius sirguliavo ir pats asmeniškai delegacijos priimti negalėjo. Delegaciją sudarė jaunimo organizacijų atstovai: pirmininkas Robertas Selenis ir atstovai Karolė Veselkaitė, Virginija Giedriūnaitė, Aldona Tautkevičiūtė, Kristina Milerytė, Rimas Skiotys, Vitas Sirgėdas ir Kastytis Karvelis. Delegacijos vadovas R. Selenis prašė perduoti gubernatoriui lietuvių linkėjimus ir J. Gliados knygą anglų kalboje "Simas".

Valstijos atstovo Warren Goemere delegacija buvo nuvesta į atstovų posėdžių salę ir sudėdinti priekyje i specialiai jiems skirtas kėdes. Čia jie stebėjo Vasario 16 iškilmes.

Po to delegacija dalyvavo senato posėdžių salėje, kur irgi buvo prarvestos panašios iškilmes kaip ir atstovų namuose.

SOVIETINĖ MENO IR AMATŲ PARODA WASHINGTONE

RAŠO DIRVOS ATSTOVAS WASHINGTONE

Corcoran galerijoje WASHINGTONE visą mėnesį nuo pusės sausio vyko paroda, pavadinta "Soviet Union: arts and crafts in ancient times and today". Paroda buvo paruošta geriausių sovietinių muziejinių kystės specialistų ir atsiųžta i JAV kultūrinių mainų priedangoje. Pati paroda gana įspūdinga ir buvo gausiai žmonių lankoma.

Tačiau parodos paliekami įspūdžiai gali būti įvairūs. Pirmiausia atkreipia dėmesį faktas, kad tenai nedaug tebuvo grynai rusiškų meno kūrinių. Tiesa, buvo visa saliukė garsių rusiškų

"ikonų" arba bizantiško stiliaus šventųjų paveikslų, pieštų ant medinių lentų 15-18 amž. Dar atkreipė dėmesį eilė iš brangiųjų metalų pagamintų gėrimo ir religinių apeigų kupkų arba taurių, tai vis iš caristinių laikų. Taip pat buvo išstatyta ir moteriškų papuošalų su brangakmeniais, kaip apykaklės, auskarai ir kt., irgi iš "buržuazinės gadybės". Buvo nemaža ukrainietiško gaminių iš Kijevo gadybės ir vėlesnių laikų. Šiaip vyravo nerusiškų tautų kūryba: priešistorinės iškaskenos iš nerusiško Sibiro, nuostabūs iranietiški tautų, skitų ir sarmatų, meno kūriniai, pagaliau vėlesnių laikų Kaukazo ir Centralinės Azijos tautų menas ir amatai atkreipė visų dėmesį. Šalia jų rusiški išdėžyti mediniai dubenėliai ir padėklai, molio dirbiniai ir žaislai, atrode gane skurdžiai. Prie įspūdingų eskimų ir čukčių išplaukusių jūros vėplio (walrus) iltysė nenurodyta tų menininkų tautybė, tik pažymėta vieta -- Uelen. Nedaug kas nežino, kur ta vieta yra (ne toli Alaskos) ir kas ten gyvena.

Iš Pabaltijo kraštų buvo estiškų odos dirbinių, meniškai odoje įristų knygų, buvo latviškų metalo papuošalų ir lietuviško gintaro išdirbinių, tik pastarieji neįspūdingi, žymiai idomesnių galima rasti krautuvėse New Yorke ir kitur. Prie parodos buvo ir krautuvėlė, kur galima buvo nusipirkti gražius lietuviško gintaro karolių už 70 dol. ir už medinius ukrainietiškus velykaičius ėmė po 3 dol. Neblogas biznis, sekant kapitalistų pavyzdžiu. Ant sienų buvo pakabinta po porą latviškų ir lietuviškų kilimų, ta-

čiau nei jų raštai, nei technika neperdavė mūsų tradicinio meno savitumo. Pvz. iš Vilniaus buvo Sigitos Baltakienės (g. 1934) ir Danutės Kvietkevičiūtės (g. 1939) dekoratyviniai sieniniai kilimai, pirmosios iš lino, antrosios -- iš vilnos su visokiais priedais, net metalo. Abu perdėm moderniški ir gali būti bet kur pagaminti, be to, nepatrauklūs. Tuo tarpu ten pat iškabinti Kaukazo tautų kilimai geriau parodė jų tradicinio meno įvairumą, savitumą ir grožį, nors ir geresnių teko muziejuose matyti. Pastebimas sumenkėjimas.

Kas nori geriau pažinti sovietinį imperializmą, tai parodą verta aplankyti. Ji bus vežiojama po kitus JAV miestus. Pats premjeras Kosyginas, savo žodyje i parodos lankytojus (jo kreipimosi tekstas buvo parodoje dalinamas), pareiškė: "Mūsų krašto broliška tautų šeima susideda iš daugiau kaip šimto tautybių. Sovietų vyriausybės tautybių politika, kuri įgyvendino sovietinės valstybės kūrėjo Lenino idėjas, sutelkia visišką lygybę Sovietų S-gos tautoms visuose gyvenimo požiūriuose..." Nesutikdami supastaruoti tvirtinimu, visą laiką prie įėjimo i parodą dalino atitinkamus lapelius WASHINGTONO žydų bendruomenės komiteto atstovai. Vieną sekmadienį savo paruoštus lapelius anglų kalba dalino ir WASHINGTONO LB atstovai. Tie lapeliai nebuvo nukreipti prieš parodą kaip tokią, bet nušvietė sunkią tautinių mažumų ir pavergtų kraštų, kaip Lietuva padėti, kuri yra visiškai kitokia, negu oficialiai skelbia Sovietų vyriausybės galva. (bj)

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

MIELI SLA NARIAI:

Šį kartą neteks SLA Gerovės Komitetui daug ko aiškinti. Už jos rekomenduojamą sleitą pasisakė 95% visų balsų, duotų 1971 m. gruodžio-December nominacijose. Nuo Bostono iki Pacifiko, nuo Toronto iki Miami, kur tik SLA veikia, nepaprastai daug narių pareiškė savo nesvyruojantį pasitikėjimą dabartine SLA vadovybę ir savo balotuose pabrėžė, kad patikimiausieji kandidatai yra:

PAUL P. DARGIS — prezidentas
ALEXANDER CHAPLIKAS — viceprezidentas
ALGIRDAS BUDRECKIS — sekretorius
EUPHIROSINE MIKUZIS — išdininkė
STEPHEN BREDIS, JR. — izdo globėjas
JOSEPHINE MILLER — izdo globėja
DR. STEPHEN BIEZIS — daktaras kvotėjas.

Visi puikiai suprantame, kad toks pasitikėjimas įsigyjas vien darbais bei rezultatais. Duodami balsą už dabartinę Pildomąją Tarybą, mūsų balsuotojai vaizdžiai parodė, kad viršminėti kandidatai sunkiai ir nuosekliai dirba, keldami Susivienijimo vardą, gerovę ir piniginį pajėgumą. Vadinas, nepaisant mandrių kritikų, kurie nuolat pranašauja liūdną likimą Susivienijimui, nepaisant visokių nepagrįstų primetimų tiems, kurie dirba organizacijos labui, mūsų patyrę ir veiklūs nariai-veikėjai pozityviai įvertina Prezidento

Povilo Dargio vadovaujamos Pild. Tarybos darbus.

Apie dabartinę SLA vadovybę teigiamai pasisako dar bešališkos institucijos — valstijų apdraudus departamentai. Ne taip seniai atlikę išsamią SLA turto ir knygų reviziją, apdraudus departamentų egzaminieriai pripažino, kad visi SLA centro piniginiai reikalai tvarkomi kruopščiai ir sąžiningai. Tai yra objektyvus atestatas-paliudijimas, kodėl reikia iš naujo perrinkti mūsų siūlomus kandidatus.

SLA Gerovės Komitetas kreipiasi į Jus, kadangi JUMS rūpi mūsų patriotinės organizacijos ateitis ir tvirtas augimas. Mes kviečiame Jus prisidėti prie mūsų ir išrinkti dabartinės SLA Pildomosios Tarybos narius, kurių pavardės pažymėtos šiame laiške.

1972 m. kovo-March mėnesį parodykite visiems, kad Jums rūpi Susivienijimas — dalyvaukite savo kuopų susirinkimuose. SLA broliškumas yra pagrįstas demokratiškumu veikloje. Kiekvienas narys yra organizacijos šeimnininkas. Jisai savo valią pareiškia demokratiname procese: balsavimo metu kuopos susirinkime. Tad visi pažymėkime balsavimo balote ties minėtu kandidatų pavardėmis ženklukus, kaip nu, rodoma pavyzdiniame balote. Tokiu būdu pademonstruosime visiems, kad savo balsus su pasitikėjimu atiduodame tinkamiausiems kandidatams i SLA Pildomąją Tarybą.

Rekomenduojame ir pasirašome:

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Gerovės Komitetas

J. Krasinskas, 57 kp., Worcester, Mass
Anna Petrash, 38 kp., Richmond Hill, N. Y.
Dr. Anthony L. Kapochy, 43 kp., S. Boston, Mass.
M. Vaidyla, 36 kp., Chicago, Ill.
M. Zdanienė, 40 kp., Pittsburgh, Pa.
K. P. Deveikis, 301 kp., Cicero, Ill.
M. Stanislovaitienė, 35 kp., Wilkes-Barre, Pa.
J. Andriulytė-Comley, 73 kp., Pittsburgh, Pa.
V. Kamarauskas, 1 kp., Edwardsville, Pa.
H. Cizauskienė, 34 kp., Chicago, Ill.

Milda Anesta, 175 kp., Dorchester, Mass
M. Klimas, 3 kp., Linden, N. J.
M. Gudolis, 63 kp., Chicago, Ill.
Ant. Diržys, 126 kp., New York, N. Y.
K. J. Mačiukas, 260 kp., Chicago, Ill.
Vl. Braziulis, 136 kp., Cleveland, Ohio
P. R. Balčiūnas, 50 kp., Binghamton, N. Y.
B. Spudienė, 335 kp., New York, N. Y.
G. Žilinskas, 104 kp., Pittsburgh, Pa.
S. Michelsonas, 175 kp., Milton, Mass.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKAS & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAI DOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

**NENUILSTANČIO
KUNIGO P. URBAIČIO,
SDS, PAGERBIMAS**

Daug kelionių po platųjį pasaulį yra atlikęs šis kantarusis salezietis, beskelbdamas kilnius saleziečių tikslus ir berinkdamas aukas šitiems tikslams pasiekti. Aiškėja neabejotinas plačių mūsų visuomenės sluoksnių pritarimas ir auga nuoširdi parama.

Veiklai Clevelande derinti bei stiprinti sudarytas Saleziečiams remti komitetas. Globėjų, aukotojų ir rėmėjų skaičiai jau klesti. Tad komitetas nutarė surengti viešą pobūvį tam kukliam pasišventėliui — kunigui P. Urbaičiui, SDB, pagerbti jo artimiausio atsilankymo proga vasario 27 d., 12 val. šv. Jurgio parapijos svetainėje. Dar maloniau žinoti, kad pagrindinį žodį tars profesorė A. Augustinavičienė — visados, kaip kalbėtoja, įdomi ir turininga.

Nemaža tautiečių atsiliepė prielankiai. Žymi bilietų dalis jau išplatinta. Tačiau geistina, kad to kunigo gerbėjai gausiai susirinktų. Bilietai po 3 dol. ir 50 c. (su vaizėmis). Galima gauti pas H. Stasą, tel. 486-2111 arba pas P. Zigmantą, tel. 481-9055. Taip pat bus galima gauti ir įeinant. (vh)

• **Atstovais į II PLJK** iš Ohio LB apygardos buvo išrinkti: Paulius Alšėnas, Ona Kliorytė, Elena Razgaitytė, dr. Viktoras Stankus, Antanas Kalvaitis ir Gintautas Taoras.

• **Dr. Nelė, Gerardas ir Ramunė Juškėnai** šiuo metu atostogauja Afrikoje. Praleidę savaitę Maroke, jie pasiekė rytiniame Afrikos pakrastyje Kenya, iš kur atsiuntė Dirvai ir visiems bičiuliams Clevelande sveikinimus.

Gerardas Juškėnas, kuris yra geras fotografas ir ne kartą laimėjęs premijas už savo nuotraukas, šioje kelionėje padarė daug spalvotų nuotraukų.

KVIEČIA Į KONCERTĄ

Kamerinės muzikos koncertas įvyks kovo 12 d. (sekmadienį) 5:30 val. p.p. Clevelando Music School Settlement, 11125 Magnolia Dr., Cleveland.

Koncerto programą išpildys mūsų žymieji muzikai: smuikininkė Elena Kuprevičiūtė-Berger, viliončelistas Algirdas Motiekaitis ir pianistas Andrius Kuprevičius.

Po koncerto priėmimas — kavutė. Koncerto pelnas skiriamas II Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui paremti. Koncertą globoja Ohio LB Apygarda, Lietuvių Studento Sąjungos Clevelando Skyrius ir Jaunimo Metų K-tas Clevelande.

Vietų ribotas skaičius tad pakvietimus (5 dol. asmeniui) prašome išsiųgti paštu: A. Butkus, 2370 Canterbury Rd., Cleveland, Ohio 44118 arba arba telef. Aurelija Balašaitienė -- 382-4997; Rūta Butkutė -- 932-9944; Antanas Kalvaitis -- 692-1766; Kazys Žiedonis -- 944-8979.

Komitetas

Clevelande veikiantis vaikų darželis "Tėvynės Žiburėliai". Vasario 16 d. proga dalyvavo vėliavos pakėlime miesto centre ir po to suplėvesuojančiom lietuviškom vėliavėlėm ir su savo mokytojais nuvyko pasveikinti miesto merą Ralph J. Perk Lietuvos gimtadienio proga. Burmistras su dideliu džiaugsmu ir sveikinimais gražiai priėmė mūsų mažuosius žiburėlius. Šis nuotaikingas momentas vakare buvo perduotas per televiziją. Tai progai vėliavėlės parūpino M. Kižienė. Nuotraukoje Tėvynės Žiburėliai pas miesto merą Ralph J. Perk su savo mokytojais ir svečiais. Iš kairės: R. Gelažienė, Saulius Muliolis, Tauras Bublys, Rūta Matulionytė, Rama Bublītė, Diana Staniškytė, Vija Bublītė, kun. K. Žemaitis, A. Muliolienė, Jūlytė Gelažytė, M. Kižienė, burmistras R. J. Perk, I. Bublīnė, E. Ilianda.

T. Gasparik nuotrauka

RELIGINĖS ŠALPOS VAJUS CLEVELANDE

Religinė Šalpa gavėnios metu vykdo Rel. Šalpos vajų.

Mūsų vyskupai Vincetas Brizgys ir Antanas Deksnys laišku kreipėsi į visus laisvojo pasaulio lietuvius, prašydami pagalbos pavergtai Lietuvai ir Persekiojamai Bažnyčiai. Vyskupai savo laiške šitaip apibūdina padėtį Lietuvoje: "Naujų įvykių eilė Lietuvoje parodo, kad ir šiandien, kaip Stalino laikais, prieš religiją kovojama žiauriau, negu prieš kriminalus, ištverkavimą, girtavimą. Pavergtęsis siekia mūsų tautą sužlugdyti dvasiniai ir moraliniai, o tada palūžtų ir tautinis jos atsparumas. Visi vieningai melskimės už mūsų persekiojamus brolius, padėkime jiems, kaip sugebame".

Fabrėždami Rel. Šalpos svarbą, jie savo laiške sako: "L.K. Religinė Šalpa stengiasi padėti visų Lietuvos žmonių dvasiniams reikalams. Kol esame dar pajėgūs, pasekime lietuvių senosios kartos pavyzdžiu ir visi vieninčiai užtikrinkime Lietuvos religiniams reikalams pagalbą dabar ir ateityje. Tai reikalas, už kurį kalbėtų, jeigu galėtų visi Lietuvos žmonės ir žuvusieji mūsų tautos kankiniai".

Rel. Šalpos Komitetas Clevelando prašo jautriai į šį prašymą pagalbos Lietuvon reikalu atsiliepti visus Clevelando ir apylinkės lietuvius pagal savo pajėgumą ir išgales.

Cekius adresuoti Lith. Cath. Religious Aid ir siųsti: Mrs. O. Žilinskas, 1840 Caronia Dr., Lyndhurst, Ohio, 44124, arba Rev. K. Žemaitis, 6527 Superior Ave., Cleveland, Ohio, 44103.

LAIMĖJO PIRMĄJĄ PREMIJĄ

Dail. Nijolė Vedegytė-Palubinskienė JCC metinėje parodoje už savo oforto darbą "Vėjo malūnėlis" gavo pirmąją premiją, o ne II-ją, kaip Dirvoje nr. 14, buvo paskelbta.

CLEVELANDO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Būtų nerealus optimizmas tikėti, kad sujungimas abiejų Clevelando Liet. Bendruomenės apylinkių bus automatiškai pašalinęs tuo bendruomenėje pasireiškusius negalavimus, kurie buvo konstatuojami ir dėl kurių tas sujungimas įvyko. Jie, tie negalavimai, deja, bus dar kiek ilgiau jaučiami. Naujai apylinkės valdybai noromos nenoroms tenka su tuo faktuskaitytis. Tektų su tuo faktuskaitytis ir tiems mūsų bendruomenės žmonėms, kurie būtų linkę laukti staigių "pagerėjimo" žymių.

Šio rašinio tikslas supažindinti skaitytojus su apylinkės valdybos darbu, jos veiklos planais jos principiniais nusistatymais kai kuriais bendruomenės liečiančiais klausimais.

Pirmasis ir vienas svarbesniųjų valdybos uždavinių yra apylinkės suskirstymas senitnijomis ir senitnų pakvietimas. (Šis uždavinys tenka valdybos pirmininkui J. Malskiui ir vicepirmininkui Br. Gražuliui). Šia proga tenka koreguoti kažin kada ir kažin kieno paskelbtą nuomonę, kad senitnais bus pareigoti rinkti bendruomenės solidarumo mokesčius. Valdyba yra patinusi šiuos mokesčius surinkimu. (Tam darbu vadovauja išdininkas J. Bielinis). Gal tik retais ir išimtiniais atvejais teks prašyti senitnų tautos.

Pagrindiniai senitnų uždaviniai bus:

a) Palaikyti galima glaudesnę kontaktą su senitnijos ribose gyvenančiais žmonėmis;

b) sekti ir registruoti senitnijos ribose gyvenančių bendruomenės žmonių sąstato pasikeitimus (gimimai, mirties atvejai, šeimų sudarymai, išsikėlimai ar naujai į senitniją atsikėlę žmonės ir t.t.). Šios žinios bus labai svarbios norint tvarkingai vesti apylinkės gyventojų kartoteką.

c) pranešti savitarpės pagalbos ar socialinių reikalų skyriui apie senitnijos žmones, kuriems būtų reikalinga materialė, teisinė ar moralė pagalba. Čia turima galvoje vieniši ir palieję seneliai, varge atsiderusios šeimos (dėl ligos ar kitokių nelaimių), ilgesnį laiką ligoninėse gulę ligoniai, asmenys, kuriems reikalinga teisinė pagalba išrūpinant įstaigose pensijas, pašalpas,

d) dalyvauti apylinkės valdybos posėdžiuose patariamuoju balsu.

Senitnais bus tarytum bendruomenės valdybos akys, kurios viską mato, ausys, kurios viską girdi, rankos, kurios pasiekia tuos, kuriems pagalba reikalinga. Pavykus sutelkti visai plačiai išsiskirsčiusiai bendruomenei pakankamą skaičių energingų ir pareigingų senitnų, bus padaryta gera pradžia tolimesniam bendruomenės idėjos stiprinimui ir mūsų žmonių abipusiam

sio solidarumo ugdymui. Valdyba tikisi, kad iš tų poros tikslų apylinkės žmonių atsirastų bent 10 ar daugiau geros valios asmenų, vyrų ir moterų, kurie suprastų to uždavinio svarbą ir kilnumą.

SOLIDARUMO MOKESČIAI

Kaip jau minėjome, apylinkės valdyba yra nutarusi solidarumo mokesčius ir aukas rinkti laisvais. Tai paprasčiausias ir mažiausias apsunkinantis būdas kaip rinkėjams, taip ir aukotojams. Žinoma, visa sistema remiama viltimi, kad bendruomenės žmonės nenumes laišku į krepšį, bet nedelsdami palankiai ir duosniai atsilieps. Solidarumo mokesčiai ir aukos yra pagrindinis bendruomenės pajamų šaltinis, kuris padės bendruomenei įgyvendinti jos apsiimtus uždavinius.

ŠVIETIMO REIKALAI

Apylinkės valdyba yra aptarusi švietimo skyriaus ved. Pr.

Karaliaus patiekta veiklos planą (abiejų mokyklų ir pedagoginių kursų darbo rėmimas ir koordinavimas, bendros mokyklų šventės, tautinių švenčių minėjimai moksleiviams ir jaunimui specialiu pasikaitu ir diskusijų organizavimas, radijo valandėlių paruošimas ir pravedimas, mokyklų knygynėlių plėtimas, tarp mokyklų sporto varžybos, dailiojo skaitymo, deklamavimo konkursai, geriausių ir stropiausių mokinių atžymėjimai, mokytojų ir tėvų bendri pašnekesiai apie lietuvių vaiko mokymą ir ugdymą, bandymas suorganizuoti bendrą motinos dienos minėjimą visai apylinkėi ir t.t.). Reikia dar šia proga pridurti, kad bendruomenė per savo senitnus turės dėti pastangų, kad ateityje visi mokyklinio amžiaus vaikai lankytų lituanistines mokyklas. O tų mokyklų rėmimas pagal Lieuvių Chartos 7 p. turėtų būti kiekvieno lietuvių pareiga.

SAVITARPĖS PARAMOS ORGANIZAVIMAS ARBA SOCIALINIAI REIKALAI

Valdyba vieningai pritaria soc. reikalų skyriaus ved. St. Lazdinio iškeltoms mintims dėl savitarpės pagalbos bendruomenės žmonėms. Besirūpinama visų savo žmonių gerbūviu, bendruomenė pirmoje eilėje turėtų rūpintis pagalbos ir globos reikalingais žmonėmis: seneliais, invalidais, ligoniais, vargan patekusiomis šeimomis ir t.t. Yra pastebėta, kad mūsų žmonės ar tai dėl kuklumo ar tai dėl nežinojimo įstatymų kartais nepasinaudoja šalpos įstatymų jiems teikiama teise. Bendruomenė turėtų suorganizuoti savanorių tautinių grupę, kurie rūpintųsi paramos reikalingais asmenimis. Mūsų studijuojančiam jaunimui būtų dėkinga veiklos dirva, tarpininkaujant valdžios įstaigose ir išrūpinant pašalpas tokiems asmenims.

Aplankymas senelių ar invalidų jų namuose, nuoširdus su jais pabendravimas, pagalba jų namų apyvokai, reikalingiausi pataisymai, pagalba jiems nusiperkant maisto ar kitokių reikalingų dalykų, taip pat būtų gražus lietuviško solidarumo ir krikščioniškos artimo meilės žygis. Surengimas seneliams pobūvio su jų amžiui pritaikyta programa, suorganizavimas kad ir nedidelių išvykų ir panašios programos pavairintų vienįs jų gyvenimo saulėlydžio dienas.

Apleidama paramos reikalingus savo žmones, bendruo-

menė neatliktų savo misijos ir neužtarnautų pripažinimo, kurį jai pagal jos paskirtį priklauso.

Tat pirmasis soc. skyriaus uždavinys bus pakviesti į talką gražų būrį bendradarbių, sudaryti sąrašus paramos reikalingų bendruomenės žmonių (remiantis senitnų surinktomis žiniomis) ir pradėti realų darbą.

JAUNIMO REIKALAI

Clevelandas turi teisės pasidžiaugti ir pasididžiuoti savo veikliu ir kūrybingu jaunimu bei jų vadovais. Garsieji Čiurlionio Ansamblio (kurio didžioji narių dalis -- jaunimas) ir Grandinėlės skina garbės laurus ne tik šiame kontinente, bet ir kitur. Vietoje sekmingai veikla skautų ir skautėlių bei jų skautų tuntai, gražūs ateitininkų vienetai. Nesnaudžia ir mūsų akademikai. Dvi lituanistinės mokyklos ir pedagoginiai kursai nuolat papildoma jaunimo organizacijų eiles nauju ir sąmoningai nusiteikusių prieaugliu.

Generacijų skirtingumai buvo, yra ir bus tas neišvengiamas reiškinys, su kuriuo visais laikais noroms nenoroms tenka susitikti. Bendruomenės uždavinys yra ieškoti būdų ir priemonių tiems skirtingumams mažinti ir jaunimą skatinti ir pratinėti tam darbu ir toms pareigoms, kurios jam teks po to, kai - senoji karta pasitrauks "į pensiją".

Apylinkės valdyboje turime dvi nares, kurios energingai atstovauja jaunąsias kartas. Tai Aušra Barzdukaitė-Babickienė ir Teresė Neimaitė. Kiti valdybos nariai, nors ir vyresni amžiumi, bet jaunimo interesai ir jo įtraukimą į bendruomenės gyvenimą ir veiklą pasiryžę skatinti ir remti. Valdyba yra pasiryžusi propaguoti ir remti pastangas, organizuojant progas, kur jaunimas nevaržomai galėtų pasisakyti savo rūpimais klausimais. Yra svarbu pagyventi, taip vadina, dialogą tarp generacijų.

Ruošiantis Jaunimo Kongresui Clevelando jaunimo atstovai yra gavę ir, jei bus reikalinga, ir ateityje gaus reikalingos piniginės paramos iš apylinkės valdybos.

Čia paminėjome tik svarbesniasias veiklos sritis. Yra dar visa eilė vienkartinų darbų ir uždavinių, kuriuos valdyba turės atlikti. Čia turime galvoje parengimus, kaip Naujų Metų sutikimai, Lietuvių Dienų surengimas ir kita. Be to Valdyba yra labai suinteresuota kiek galima pagelbėti organizuojant akcininkus ir telkiant lėšas Lietuvių Namų statybai.

Visi čia suminėti darbai ir uždaviniai yra bendras visos kolonijos reikalas, ir darbų pasisekimas priklausys nuo visų mūsų žmonių pritarimo ir tautos.

Pr. K.

• **Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos** metinis susirinkimas įvyko vasario 6 d. Clevelando Lietuvių Namuose. Susirinkimui pirmininkavo A. Mikulskis, sekretoriavo P. Mainelis. Buvo svarstomi įvairūs šaulių reikalai ir uniformos įsigijimo klausimas. Šiame susirinkime šaulės išsirinko moterų sekcijos naują vadovę — Oną Mikulskienę, kuri Nepr. Lietuvos laikais buvo Klaipėdos šaulių rinktinės moterų vadė.

• **Arenoje** vasario 24 d., 8 v. v. šešioliką geriausių imtinių rungsis ringe, tarp jų lemiamos imtynės bus tarp Waldo von Erich ir Ernie Ladd. Bilietai nuo 5 iki 3 dol. gaunami Arenoje ir Richman krautuvėje.

• **Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais** kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• **Apdraudus reikalais geriausius patarnavimus** gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• **Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis** pas Cipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame. SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

REMIA LAISVĄ APSISPRENDIMĄ

Valstybės sekretorius William P. Rogers atsiuntė Lietuvos atstovui Washingtono J. Kajeckui tokio turio laišką:

"Lietuvos Nepriklausomybės 54-tųjų metų proga man yra labai malonu perduoti Jums ir lietuvių tautai Jungtinių Valstybių vyriausybės ir tautos sveikinimus ir geriausius linkėjimus.

Lietuvių tauta savo ištverminga ir ryžtinga kova išlaikė ir puoselėjo savo tautinę kultūrą ir savitumą ligi toji kova 1918 metais pasiekė savo tikslą nepriklausomą valstybinį gyvenimą. Užsienio intervencija sužlugdė nepriklausomąbę po tragiškai trumpo laikotarpio. Tačiau, lietuvių tauta tebetrokšta laisvės ir laisvo valstybinio apsisprendimo.

Jungtinių Valstybių vyriausybė supranta ir pritaria lietuvių tautos laisvo apsisprendimo siekimams."

Pasirašė William P. Rogers.

• **APOLO XVI** erdvėlaivis, kuris paruoštas skrydžiui į mėnulį, ten nuves tautines vėliavėles visų valstybių, su kuriomis JAV palaiko diplomatinis santykius. Jų tarpe bus ir Lietuvos vėliavėlė.

• **Prof. K. Račkauskas**, neseniai išėjęs į pensiją iš Fordhamo universiteto ir dabar sergąs Hot Spring, Ark., VLIKui įteikė auką Brazinskams gelbėti 2000 dol. ir Lietuvių Enciklopedijos leidyklai auką 2000 dol., pagelbėjimui užbaigti ir išleisti enciklopediją anglų kalba, kurios dar yra išėjęs tik I tomas.

CHICAGO

DR. ALG. B. GLEVECKAS ATIDARĖ SAVO KABINETĄ

Dr. Algimantas B. Gleveckas, savo laiku baigęs medicinos mokslus Heideberge (Vokietijoje), kurį laiką vertėsi bendrosios medicinos praktika Chicagoje, bet kartu siekė ir gilesnės specialybės, kuria pasirinko akių ligas ir jų gydymą. Atsidėjęs šiai specialybei, keletą metų ėjo specialius mokslus Detroite, Mich., juos sėkmingai baigė ir grįžo Chicago, kur atidarė savo kabinetą, aprūpintą naujaisiais aparatais ir įrengimais. Akių gydytojo dr. Alg. B. Glevecko kabinetas surandamas Chicagoje, 3907 West 193rd St., telef. 233-5893.

• **Kazimieras G. Oksas** gavo paaugštinimą — pakeltas į JAV Armijos atsargos pulkininko laipsnį. Šiuo metu jis yra 416-tos Inžinierių Komandos (USAR) Chicagoje Generalinio štabo kontrolierius.

Antrojo pasaulinio karo

Minėjimo dalyviai. Iš kairės: dr. A. Jukus, dr. A. P. Ramūnas, dr. M. Ramūnienė, kun. dr. A. Paškus ir dr. V. Skilandžius.

metu Oksas buvo aktyvus JAV Armijos narys, dalyvavo Korėjos kare ir vėl buvo pašauktas aktyvion tarnybon laike Berlyno krizės 1961 metais.

Civiliniame gyvenime jis yra Mutual Federal Taupymo ir Skolinimo Bendrovės, 2212 West Cermak Road, Chicagoje, viceprezidentas. Taip pat yra registruotas profesionalas inžinierius Ilinoiso valstijoje.

Kazimieras Oksas yra Lietuvių Prekybos Rūmų prezidentas ir priklauso Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungai, Vyčių 112 Rajonui, SLA 322 kuopai, Marquette Parko Namų Savininkų Sąjungai ir Dariaus-Girėno Amerikos Legijono Postui.

• **Jonas Evans** sutiko vadovauti Pasaulio Lietuvių IV-tosios Tautinių Šokių šventės finansiniam vajui, kuris bus vykdomas kovo ir balandžio mėnesiais.

• **IV Tautinių Šokių šventės** dalyvių tautinių rūbų aprašymai jau išsiuntinėti užsiregistruvusioms grupėms. Aprašymus paruošė meninės dalies vadovė — Genovaitė Breichmanienė, Tautinių Šokių Institutas ir šventės rengimo komiteto atstovai.

• **Chicagos Britanijos Lietuvių Klubas**, per p. K. Rožanską, spaudai paremti, atsiuntė Dirvai auką 10 dol. Už auką nuoširdžiai dėkojame.

BOSTON

TALENTŲ POPIETĖ

Bostone pirmą kartą girdėsime ir matysime "Rasos" studentų kvartetą iš London, Ont. Minkų radijo programų metinė talentų popietėje, sekmadienį, kovo 12, 4 v. p. p. So. Bostono Lietuvių Piliečių Klubo Auditorijoje, trečiam aukšte.

Talentus rinks komitetas: Ona Ivaškienė, Gintaras Karosas, Alice Plevokaitė - Ruseckienė, Juozas Rentelis ir Elena Valiukonienė.

Visi kviečiami į šį linksmą parengimą.

• **Bostone** sudarytas Vasario 16 gimnazijos bendrabučio statybai remti komitetas, iš S. Griežės-Jurgelevičiaus, O. Ivaškienės, J. Kapočiaus, inž. J. Rasio, inž. A. Škudžinsko, inž. R. Veito ir J. Vembrės, kviečia Bostono ir apylinkės lietuvius paremti gimnazijos bendrabučio statybą. Aukos siųsti S. Griežei-Jurgelevičiui, 636 E. Broadway, ar J. Kapočiui, 395 W. Broadway, Boston, Mass.

LOS ANGELES

• **Rasos Arbatės**, Los Angeles jaunos dailininkės kūrinių paroda vasario mėn.

LKMA Ottawos Židinio veikla

Prof. Dr. Zenono Ivinskio minėjimas ir paskaita "Dabarties sąmyšis", įvyko sausio 30 dieną 1972 Ottawos Universiteto Pedagogikos Fakultete. Į profesūros svetainę susirinko gausus Ottawos lietuvių būrys. Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos Ottawos Židinio pirmininkė Dr. Marija Ramūnienė atidarė minėjimą, aptardama tremty atkurtos Akademijos tikslus ir darbus, kurių dabarties sąlygose mokslininkai Lietuvoje ne-

atidaryta Los Angeles Exhibition Center, 7933 W. Third St. Galerijos valandos kasdien nuo 9 iki 5 v. p. p. išskyrus šeštadienius ir sekmadienius. Rasa Arbatė iki šiam laikui yra turėjusi 7 individualines parodas Los Angeles, Chicagoje ir Detroite.

NEW YORK

• **Rožė Mainelytė**, tarnaujanti New Yorke Pan-Am lėktuvų bendrovėje, vasario 17 d. tarnybos reikalais išskrido į Olandiją.

• **Algis Butkus**, Dirvos skaitytojo inž. J. Butkaus sūnus, neseniai grįžęs iš Vietnamo pradėjo studijuoti Queens kolegijoje.

ROCHESTER

• **Jaunimo vakaras**, įvykęs Rochesterio parapijos salėje vasario 12 d. sutraukė gražų būrį jaunimo ir senimo. Programoje Danutė Staškevičiūtė ir Tada Klimas deklamavo žilvinas ir Eglė, Rūta Burkūnaitė ir Kornelius Ciemenis suvaidino satyrą Ideali žmona ir Algis Balsys skaitė Didžiausias Kuriozas.

Visą programą išpildė jaunimas, nuvedęs žiūrovus muzika ir vaizdais į Lietuvą, kurios jis pats nebuvo matęs. Vakaro pelnas paskirtas Jaunimui Kongresui. Programą pravedė mokytojas Gečas.

IRENOS ALANTIENĖS PADEKA

Taip jau likimo buvo lemta man šiuos metus pradėti ant operacinio stalo.

Buvau laiminga turėdama savo mamytę, sūnų Algį su marčia Vera ir vyrą, kurie mane nuolat slaugė ir globojo.

Noriu savo nuoširdžiausią padėką pareikšti savo giminėms, draugams ir pažįstamiems, kurie mane lankė ligoninėje ir namie, o kurie, negalėdami aplankyti asmeniškai, savo linkėjimus pareiškė laiškais ir telefonu. Už gausybę linkėjimų, gėlių ir dovanų, o ypač už gražių jausmų pareiškimą, dar kartą nuoširdžiai dėkoju.

Irena Alantienė

pereiti į aukštesnę, pilnesnę egzistavimo plotmę. Protestas susvetimėjimas kyla ne vien tik iš patologinių priežasčių, bet taip pat ir iš sveiko dvasinio - intelektualinio nepasitenkinimo ir socialinės neteisybės pajutimo. Todėl yra labai svarbu suprasti tikrąsias susvetimėjimo ir protesto reiškinio priežastis bei šaknis. Visuomenė, kurioje nėra ieškančių ir abejojančių, praranda savo dinamiškumą, kūrybingumą ir tolesnę plėtotę.

Dr. A. Paškaus paskaita buvo ne tik gerai informuota, intriguojanti, bet drauge nuosirdi ir provokuojanti teigiama to žodžio prasme. Padėka tenka kalbėtojai ir Ottawos Židinio Valdybai už intelektualiskai stimuliuojančią programą. Tajant ras viešas labai sėkmingas Židinio parengimas. Po programos Ramūnų šeimos namuose įvyko priėmimas, narių bei akademikų susipažinimas su kalbėtoju iš JAV.

Ottawos Židinio valdyba (perrinkta): pirm. Dr. Marija Ramūnienė, vicepirm. kun. dr. V. Skilandžius, sekr. dr. Algirdas Jukus ir išd. dr. Juozas Gutauskas.

• **The Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania.** Tokiu vardu JAV LB centro valdyba išleido 64 psl. brošiūrą gerai dokumentuotą, kuri Vasario 16 proga buvo išsiuntinėta visiems Kongreso nariams.

WANTED AT ONCE
JOURNEYMAN
or
1ST CLASS SKILLED
LEADER
For
AUTOMATIC SCREW MACHINE
Setup operator on B & S.
Nights 10 hours shift.
Fringes and profit sharing.
ZENITH AUTOMATIC SCREW
PRODUCTS
313-775-6260
(15-21)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMAN
DIE MAKER
For small progressive dies. Must be
able to build dies from part print.
Full time, topwages & benefits paid.
8 hour day.
Call for Appointment
TR 1-9010
CASS MACHINE CO.
691 Antoinette, Detroit, Mich.
(1-12-21)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
DIE TRYOUT
DIE MAKERS
Afternoons only—full benefits
HERCULES MACHINE
TOOL AND DIE
13920 E. 10 Mile
Warren, Mich.
(12-16)

MUMS REIKIA DAR 403 PRENUMERATORIŲ!

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Ieškome 500 naujų prenumeratorių! Šia proga naujiems skaitytojams Dirvos metinė prenumerata pirmaisiais metais \$10.00, studentams, gyvenantiems prie universitetų — \$6.50.

Siunčiu ..... dol. ir prašau Dirvą siuntinėti 1 metus šiems naujiems skaitytojams:

Pavardė ir vardas .....

Adresas .....

Pavardė ir vardas .....

Adresas .....

Pavardė ir vardas .....

Adresas .....

Užsakytojo pavardė ir vardas .....

Adresas .....

P. S. Asmuo, suradęs du naujus prenumeratorių ir atsiuntęs pinigų, gauna dovanų knygą.